Raadsinformatiebrief

Van	Burgemeester en Wethouder/Burgemeester	Zaak nr.	1330105
Aan	Gemeenteraad	RIB nr.	2023-54
Portefeuillehouder	K. van Hunnik	Datum	5 juli 2023
Informatie bij	Nina van Dijk	Tel. nr.	06-34519310

Onderwerp
Evaluatie van de Hilversumse Educatieve Agenda periode 2021-2022 (toezegging T21-038).

Kernboodschap
Hierbij bieden wij u de tussentijdse evaluatie van het Hilversumse onderwijsbeleid aan. In maart 2021 stemde de gemeenteraad in met de Hilversumse Educatieve Agenda 2021-2024 (HEA). Tijdens de vaststelling van de HEA zegt de portefeuillehouder Onderwijs toe, dat de raad over twee jaar een rapportage ontvangt m.b.t. de voortgang van de educatieve agenda (T21/38). De tussentijdse evaluatie blikt terug op de uitvoering van het gemeentelijk onderwijsbeleid in de afgelopen periode (2021 en 2022). De beleidsevaluatie geeft inzicht in de mate waarin doelstellingen zijn behaald en waarom dat wel of niet is gelukt.

De afgelopen periode is zowel in het opstellen als in het uitvoeren van het onderwijsbeleid samengewerkt tussen gemeente, het onderwijs, kinderopvang en (zorg)partners in Hilversum. Ook voor de totstandkoming van deze tussenrapportage is samengewerkt en afgestemd met deze ketenpartners. Tijdens de LEA (het bestuurlijk overleg tussen gemeente en onderwijs/kinderopvang) is de voortgang van de uitvoering van de Hilversumse Educatieve Agenda regelmatig besproken. De uitkomsten van de evaluatie zijn gedeeld en worden door de LEA partners omarmd.

We zijn trots op het werk dat we als gemeente samen met onze partners voor én met ouders en kinderen in Hilversum hebben verzet.

Aanleiding
De tussenevaluatie van het onderwijsbeleid is opgesteld conform de in het coalitieakkoord opgenomen wens van het College van B&W het beleid te evalueren. Tevens tijdens de vaststelling van de HEA is door de portefeuillehouder onderwijs toegezegd dat de gemeenteraad in Q2 van 2023 een tussentijdse rapportage m.b.t. de voortgang ontvangt (T21-038).

Toelichting
Het Hilversumse gemeentelijk onderwijsbeleid heeft zich gericht op het bevorderen van kansengelijkheid. Dit is het uitgangspunt geweest dat de doelen, ambities en de wijze waarop uitvoering is gegeven aan het beleid richting heeft gegeven. Het huidige onderwijsbeleid draagt bij aan de realisatie van de Hilversumse toekomstvisie op het sociaal domein 2023-2033 “Wij zijn Hilversum” waar het versterken van kansengelijkheid een belangrijk onderwerp is.

Terugkijkend kunnen we concluderen dat de gemeente Hilversum met het gevoerde onderwijsbeleid heeft voldaan aan haar wettelijke taak, dit is gebleken uit analyse van de onderwijsinspectie. Daarbij is het beleid binnen de vastgestelde financiële kaders uitgevoerd. Hoewel er uitdagingen waren als gevolg van verschillende crises die prioriteit vereisten, is er toch invulling gegeven aan veel van de gestelde speerpunten uit de HEA. Ook loopt de uitvoering van de Hilversumse Nationaal Programma Onderwijs actieagenda.

Deze evaluatie biedt aanknopingspunten voor de actualisatie van het beleid. Bij de actualisatie is het belangrijk om voort te bouwen op wat goed gaat en tegelijkertijd gebruik te maken van de mogelijkheid om het onderwijsbeleid nog beter te laten aansluiten bij de Hilversumse situatie.
Het is nodig om de specifieke conclusies en adviezen die in deze evaluatie per ambitie uit de HEA zijn beschreven te wegen. Om in te blijven spelen op actuele ontwikkelingen en bij de actualisatie ervaring die is opgedaan met de incidentele middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs mee te nemen.

Er is behoefte aan meer aandacht voor een goede doorgaande lijn voor kinderen. Om kinderen kansrijk door het onderwijssysteem te laten bewegen is gemeentelijke beleid op het gebied van vorming van integrale kind voorzieningen gewenst. Geletterdheid is direct verbonden aan de kansen die kinderen krijgen in hun schoolloopbaan en verdere leven. Het is bij de actualisatie van het beleid van belang om hierbij stil te staan. De verbinding tussen zorg en onderwijs blijft aandacht vragen evenals aandacht voor het toenemende aantal voortijdig schoolverlaters.

Vervolgtraject

Op basis van de evaluatie starten we met de ontwikkeling van een geactualiseerd onderwijsbeleid.

Hiermee beschouwen wij toezegging T21-038 als afgedaan.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,

de gemeentesecretaris,	de burgemeester,
mr. C.P. Torres Barrera	dr. ir. G.M. van den Top

Bijlage(n)

1. De evaluatie van de Hilversumse Educatieve Agenda

De Hilversumse Educatieve Agenda

Evaluatie 2021-2022

Hilversum Mediastad

Voorwoord

Met trots presenteer ik de evaluatie van de Hilversumse Educatieve Agenda. Naast de inzet van rijksgelden heeft de gemeente Hilversum ook zelf fors geïnvesteerd in deze voor onze kinderen zo belangrijke agenda. Het beleid beoogt bij te dragen aan het geluk van kinderen door hen alle kansen te bieden als volwaardig mens te kunnen deelnemen aan de maatschappij. Ongeacht waar je vandaan komt en wie je bent. Ieder Hilversums kind is voor ons even belangrijk.

We hebben veel bereikt de afgelopen jaren, samen met onze partners in het veld. Zij hebben ons scherp gehouden, ons geïnspireerd met hun niet aflatende inzet, betrokkenheid en kennis. De crises van de afgelopen jaren hebben een extra beroep gedaan op onze creativiteit en flexibiliteit. We hebben last gehad van een zeer krappe arbeidsmarkt en hebben dat nog - maar desondanks zijn er veel nieuwe initiatieven ontwikkeld.

Deze evaluatie geeft inzicht in wat we hebben gedaan en bereikt, en geeft ook een beeld van wat we hebben geleerd en wat nog beter zou kunnen. Dat is soms een kwestie van omdenken, anders naar situaties kijken en zoeken naar nieuwe oplossingen.

Mijn hartelijke dank gaat uit naar onze partners: schoolbesturen, docenten en andere professionals uit het veld. Wij kijken uit naar een voortzetting van onze samenwerking! Zonder elkaar zijn we immers nergens.

Karin van Hunnik

Samenvatting

De **Hilversumse Educatieve Agenda 2021-2024** (“HEA”) is vastgesteld door de gemeenteraad op 31 maart 2021. Het belangrijkste onderwerp van de HEA is het verbeteren van de kansengelijkheid in Hilversum. De ruggengraat van de HEA zijn 3 ambities:

1. een goede start in het onderwijs
2. een passende plek en tijdig de juiste hulp
3. een goede door- en uitstroom

De evaluatie blikt terug op de uitvoering in de afgelopen periode (2021 en 2022). En geeft informatie over: wat is er gedaan, welke resultaten zijn behaald, welke conclusies kunnen we trekken en welke adviezen worden gegeven voor de actualisatie van het beleid.

Crises drukken stempel op prioritering onderwijsbeleid

Meer informatie over dit onderwerp is te vinden in hoofdstuk 2

Tijdens het schrijven van de HEA zag de wereld er nog anders uit. Er was al sprake van een corona uitbraak, maar nog geen Nationaal Programma Onderwijs waarvoor de gemeente Hilversum op 21 december 2021 een Hilversumse NPO actieagenda zou vaststellen. Dat in februari 2022 oorlog zou uitbreken in Oekraïne was toen niet voorzien. Ook het personeelstekort en de personele wisselingen zijn van invloed geweest op de uitvoering.

De gemeente Hilversum voldoet aan haar wettelijke taak

Meer informatie over dit onderwerp is te vinden in hoofdstuk 2

Voor we in deze samenvatting reflecteren op de uitvoering van de HEA ambities gaan we in op de beoordeling vanuit de onderwijsinspectie. De onderwijsinspectie houdt interbestuurlijk toezicht op taken die de gemeente Hilversum op het gebied van onderwijsachterstandenbeleid heeft. In 2021 is door de inspectie geen risico geconstateerd op de wettelijke taakuitvoering door de gemeente Hilversum. Dit is de meest recente analyse, die van 2022 is nog niet beschikbaar. Per 1 januari 2023 geldt voor gemeenten een nieuw toezichtskader om aan te voldoen.

HEA ambitie 1: Een goede start in het onderwijs

Meer informatie over dit onderwerp is te vinden in hoofdstuk 3

Voor een goede start in het onderwijs is ingezet op de volgende in de HEA geformuleerde speerpunten:

- ouderbetrokkenheid,
- deelname van alle peuters aan een voorschoolse voorziening met een programma gericht op taal- én ontwikkelachterstand,
- een doorgaande lijn van voorschool naar basisschool,
- het samenwerken aan een veilige en stimulerende thuissituatie.

Taalachterstand wordt gezien als een belangrijke oorzaak voor kansenongelijkheid. Er zijn initiatieven opgestart om het jonge kind te versterken, bijvoorbeeld de inzet van Peuteropvang en Voor- en Vroegschoolse Educatie ("VVE"), Instapje, Maatwerkplannen, Voor jou en je kind!, en de Voorleesexpress. Tevens is een aanvullende dienstverleningsovereenkomst afgesloten met Jeugd en Gezin Gooi en Vechtstreek ("JGGV").

Uit de Voorschoolse Educatie ("VE") monitor blijkt dat de kwaliteit van de voorschoolse educatie in Hilversum doorgaans goed op orde is. Er wordt een hoog deelnamebereik van doelgroeppeuters gerealiseerd. Hilversum streeft naar een evenwichtige verhouding tussen doelgroep - en niet – doelgroeppeuters, dit blijkt in de praktijk niet realistisch. In Hilversum is het (nog) niet gelukt om te komen tot passende resultaatafspraken tussen de gemeente én schoolbesturen op het gebied van vroegschoolse educatie. Wel is in Hilversum een werkgroep aan de slag gegaan met dit onderwerp. Samenwerken aan een veilig en stimulerend opvoedklimaat in de thuissituatie draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen. Het onderwijs heeft een signalerende functie op het gebied van kindermishandeling en armoede. Deze onderwerpen zijn binnen de gemeente belegd bij jeugdbeleid en armoedebeleid.

HEA ambitie 2: Een passende plek en tijdig de juiste hulp

Meer informatie over dit onderwerp is te vinden in hoofdstuk 4

Voor een passende plek en tijdig de juiste hulp is ingezet op de volgende in de HEA geformuleerde speerpunten:

- heldere afspraken tussen onderwijs,
- gemeenten en samenwerkingsverbanden,
- meten en weten,
- creëren van laagdrempelige ondersteuning op scholen,
- goede aansluiting op jeugdhulp.

Er zijn door onderwijs én kinderopvang grote zorgen geuit over de wachtlijsten in de jeugdhulp, waardoor kinderen geen passende plek vinden of tijdig de juiste hulp krijgen. Dit is een landelijk probleem dat ook in Hilversum speelt. De gemeente Hilversum zet zich vanuit gemeentelijk jeugdbeleid in om meer grip en sturing te krijgen op de wachtlijsten.

Er zijn stappen gezet om te onderzoeken hoe we het grijze gebied tussen jeugdhulp en onderwijsondersteuning gezamenlijk kunnen oppakken. Zo is bijvoorbeeld het doorbraakbudget gerealiseerd. Er is een onderzoek uitgezet bij onderzoeksbureau Oberon om zicht te krijgen op de groepen leerlingen met een ondersteuningsbehoefte, het aanbod dat we hebben als onderwijs en jeugdveld en eventuele hiaten. De inzichten uit dit onderzoek worden meegenomen in de actualisatie van het onderwijsbeleid.

Op verschillende manieren is ingezet op laagdrempelige ondersteuning en goede aansluiting op de jeugdhulp. De Onderwijs-Zorgarrangementen ("OZA")/Onderwijs- Jeugdarrangementen ("OJA"), het schoolmaatschappelijk werk, aanwezigheid van jeugdconsulenten op scholen en de inzet van het schoolmaatjesproject zijn gemonitord en laten positieve resultaten zien.

HEA ambitie 3: Een goede door- en uitstroom

Meer informatie over dit onderwerp is te vinden in hoofdstuk 5

Om een goede door- en uitstroom te realiseren is ingezet op de volgende in de HEA geformuleerde speerpunten:

- voldoende (taal)niveau van jongeren om een startkwalificatie te halen,
- een startkwalificatie en perspectief op werk voor alle jongeren.

Een van de activiteiten binnen ambitie 3 is het opstellen van een nieuw convenant eerste opvang onderwijs. Dit convenant is gerealiseerd begin 2022. Door de komst van een groot aantal Oekraïners is het zwaartepunt van ambitie komen te liggen bij het eerste opvang onderwijs.

Binnen de HEA is voldaan aan de genoemde activiteiten om samen te werken aan het terugdringen van taalachterstanden bij leerlingen die instromen in het MBO in de Entree-opleiding. En bestrijden we voortijdig schooluitval krachtig. Regionaal wordt uitvoering gegeven aan de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (“RMC”) en aan de taakuitvoering voortijdig schoolverlaten (“VSV”) die is gemandateerd aan het RBL (onderdeel regio Gooi en Vechtstreek). Ook zijn er regionale afspraken gemaakt omtrent Productief Leren.

Financieel op orde

Meer informatie over dit onderwerp is te vinden in hoofdstuk 6

Het Hilversumse Educatieve Agenda is in 2021 én 2022 uitgevoerd binnen de beschikbare financiële kaders. Voor de uitvoering van de HEA is in de periode 2021 – 2024 jaarlijks ca. €3 miljoen begroot. Dit budget bestaat uit onderwijsachterstandsmiddelen die de gemeente jaarlijks ontvang van de rijksoverheid, gemeentelijke middelen én onderwijsachterstandsmiddelen die over zijn uit eerdere jaren (*voor 2021*).

Afgelopen twee jaar is het voor HEA ambitie 1 begrote budget grotendeels benut. Bij HEA ambitie 2 is een verschil waarneembaar ten opzichte van hetgeen is begroot en gerealiseerd, er is minder uitgegeven dan vooraf ingeschat. Voor ambitie 3 is een toename zichtbaar in 2022. De uitgaven in de post overig liggen in de lijn der verwachting.

Bij de actualisatie van het beleid is het van belang om rekening te houden met het feit dat deze ‘extra middelen uit het verleden’ niet meer beschikbaar zijn na 2024. Ook hebben we te maken met inflatie en is het rijksbudget niet meegegroeid. Er kunnen bij de actualisatie ofwel minder activiteiten worden gedaan of er zal extra budget nodig zijn. Het geactualiseerde beleid zal worden voorzien van een bijgestelde begroting die wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

Inhoudsopgave

Inhoud

Samenvatting **3**

Inhoudsopgave **6**

1. Inleiding **7**

2. Belangrijke ontwikkelingen **8**

2.1 Crises drukken stempel op prioritering werk 8
2.2 Nieuw interbestuurlijk toezichtkader in 2023 8
2.3 Regionale samenwerking 9
2.4 Toename leerlingaantallen 9
2.5 Groeiende personeelstekorten 9
2.6 Toetreding Gelijke kansen alliantie in 2021 9
2.7 Het document 'kansrijk opgroeien 0-13 jaar in Hilversum' 10
2.8 Ontwikkelingen rond Inclusief onderwijs 10
2.9 Ontwikkelingen rond voortijdig schoolverlaten en overstap van school naar werk 10

3. Ambitie 1: Een goede start in het onderwijs (resultaten, conclusies én adviezen) **11**

3.1 Speerpunt A: Ouderbetrokkenheid bij kinderen versterken 11
3.2 Speerpunt B: Alle peuters bereiken 14
3.3 Speerpunt C: Een VVE-programma gericht op taal- én ontwikkelachterstand. 15
3.4 Speerpunt D: Doorgaande leerlijn van voorschool naar Basisschool 16
3.5 Speerpunt E: Samenwerken aan een veilig en stimulerend opvoedklimaat in de thuissituatie. . . .17

4. Ambitie 2: Een passende plek en tijdig de juiste hulp (resultaten, conclusies én adviezen) . **19**

4.1 Speerpunt A: Heldere afspraken tussen onderwijs, gemeenten en beide samenwerkingsverbanden (regionaal) 20
4.2 Speerpunt B: Meten en weten 20
4.3 Speerpunt C: Laagdrempelige ondersteuning op scholen en een goede aansluiting op jeugdhulp 22
4.4 Speerpunt D: Specialiseren en samenwerken op het gebied van het schoolondersteuningsprofiel 24

5. Ambitie 3: Een goede door en uitstroom (resultaten, conclusies én adviezen) **25**

5.1 Speerpunt A: Jongeren hebben voldoende (taal)niveau om een startkwalificatie te halen 25
5.2 Speerpunt B: Startkwalificatie voor alle jongeren 27
5.3 Speerpunt C: Perspectief op werk voor alle jongeren 29

6. Financiële stand van zaken **31**

7. Eindconclusie **33**

1. Inleiding

Dit document bevat een tussenevaluatie van het Hilversums gemeentelijk onderwijsbeleid in de periode van 2021 tot en met 2022. Op 31 maart 2021 is de Hilversumse Educatieve Agenda 2021-2024 (“HEA”) vastgesteld. Het belangrijkste onderwerp van de HEA is het verbeteren van de kansengelijkheid in Hilversum. Onderstaande 3 ambities zijn de ruggengraat van de HEA.

- 1. een goede start in het onderwijs
- 2. een passende plek en tijdig de juiste hulp
- 3. een goede door en uitstroom

We streven ernaar dat kinderen veilig, gezond en kansrijk opgroeien. Het mag niet uitmaken in welke wijk je woont, wat je achtergrond is of welke opleiding je ouders hebben gehad. We vinden dat ieder kind het recht heeft om te leren, zich optimaal te ontwikkelen en volwaardig mee te doen, ook als er wat meer ondersteuning nodig is. Kinderen hebben de toekomst, en een goede start is essentieel. Juist in de vroege levensfase en in het onderwijs is de kans op het overwinnen van kansengelijkheid groot. Voor de uitvoering van het onderwijsbeleid betekent dit dat ervoor wordt gekozen om ongelijk te investeren om gelijk uit te komen. Ook in de Hilversumse toekomstvisie op het sociaal domein 2023-2033 “Wij zijn Hilversum” is het versterken van kansengelijkheid een belangrijk uitgangspunt. Hier sluit het huidige onderwijsbeleid goed op aan.

In het coalitieakkoord is opgenomen dat het college van B&W de HEA wil evalueren. Op 31 maart 2021 is met de vaststelling van de HEA ook de toezegging opgenomen dat de gemeenteraad geïnformeerd wordt over de voortgang van de HEA (T21/038). Deze evaluatie zal daarom de huidige stand van zaken weergegeven met betrekking tot het onderwijsbeleid. Zowel in het opstellen als in het uitvoeren van het onderwijsbeleid is samengewerkt tussen gemeente, het onderwijs, kinderopvang en (zorg)partners in Hilversum. Ook voor de totstandkoming van deze evaluatie is met hen samengewerkt.

De onderwijsinspectie houdt interbestuurlijk toezicht op taken die de gemeente Hilversum op het gebied van onderwijsachterstandenbeleid in medebewind heeft gekregen. Ieder jaar voert de inspectie een risicoanalyse uit op basis van de vragenlijst die de gemeenten ontvangen. De vragen in de vragenlijst hebben betrekking op de uitvoering van de gemeentelijke taken rondom het onderwijsachterstandenbeleid van het voorgaande jaar. In 2021 zijn door de inspectie op grond van de ontvangen informatie geen risico’s geconstateerd op de wettelijke taakuitvoering door de gemeente Hilversum. Dit is de meest recente analyse, die van 2022, is nog niet beschikbaar.

Leeswijzer

Deze evaluatie beschrijft in hoofdstuk 2 belangrijke ontwikkelingen. Vervolgens staan in hoofdstuk 3, 4, en 5 de HEA ambities en bijbehorende speerpunten centraal. In deze hoofdstukken wordt informatie gegeven over wat we hebben gedaan, de resultaten, de conclusies en adviezen. Er is in kaart gebracht of het beleid volgens plan wordt uitgevoerd en in hoeverre maatregelen succesvol zijn (geweest). Daarbij moet wel worden opgemerkt dat het een uitdaging is om effecten van beleid precies te meten en te duiden, en dat de causaliteit niet altijd helder of eenduidig is. Ondanks de complexiteit bij het meten en interpreteren van beleidseffecten, zetten we proactieve stappen om de impact van ons beleid in kaart te brengen en te begrijpen. Vooruitkijkend biedt de evaluatie wel degelijk inzichten en handvatten die concreet genoeg zijn om mee te nemen bij de actualisatie ven het gemeentelijk onderwijsbeleid. In hoofdstuk 6 wordt inzicht gegeven in het financiële kader. Hoofdstuk 7 bevat een eindconclusie.

2. Belangrijke ontwikkelingen

Verschillende ontwikkelingen zijn van invloed op het gemeentelijk onderwijsbeleid. Deze ontwikkelingen worden in dit hoofdstuk beschreven.

2.1 Crises drukken stempel op prioritering werk

Tijdens het schrijven van de HEA zag de wereld er nog anders uit. Er was sprake van een corona-uitbraak, maar er was nog geen Nationaal Programma Onderwijs (“NPO”). Dat in februari 2022 oorlog zou uitbreken in Oekraïne was toen ook niet voorzien. Beide crises hebben een stempel gedrukt op de prioritering binnen de uitvoering van het onderwijsbeleid en veel beleidscapaciteit gevraagd.

Op 22 juli 2021, kort na de vaststelling van de HEA, ontving de gemeente Hilversum van de rijksoverheid een aankondiging van het NPO. Dit is een programma met als doel de onderwijsachterstanden die kinderen opliepen tijdens de coronapandemie in te halen. De gemeente Hilversum heeft voor de inzet van deze gelden een actieagenda opgesteld. Deze agenda is op 21 december 2021 vastgesteld door het college van B&W. De NPO actieagenda past binnen de Hilversumse visie en doelen met betrekking tot onderwijs zoals deze zijn vastgesteld in de HEA. Informatie over de stand van zaken van de NPO is te vinden in bijlage 1.

2.2 Nieuw interbestuurlijk toezichtkader in 2023

Het interbestuurlijk toezichtkader 2023 is gericht op gemeentelijke taken opgenomen in de Wet kinderopvang, de Wet primair onderwijs en de Wet op het voortgezet onderwijs. Gemeenten hebben naast onderwijsachterstandenbeleid ook een taak op het gebied van toezicht en handhaving kinderopvang in medebewind, waarop de inspectie controleert. De inspectie heeft het college reeds geïnformeerd dat de wettelijke taken toezicht en handhaving kinderopvang in 2021 goed zijn uitgevoerd (A status). Op de twee taken is tot nu toe los van elkaar interbestuurlijk toezicht gehouden door de inspectie. Op 21 september 2022 kondigde de rijksoverheid een nieuw toezichtkader aan met het voornemen om deze taken inhoudelijk meer in samenhang te brengen. Door meer samenhang van deze 2 taken en een eenduidigere uitvoering van het toezicht wordt gepoogd bij te dragen aan het verhogen van de kwaliteit van deze twee taken. Naast toezicht houden op de uitvoering van de wettelijke taken door gemeenten, wil de overheid met het nieuwe kader ook stimuleren dat gemeenten hun taken beleidsrijk uitvoeren en goed borgen. Het kader is op 1 januari 2023 in werking getreden. De wettelijke taak voor gemeenten is niet aangepast, maar de manier waarop de inspectie toezicht houdt wel. Het kader is op 1 januari 2023 in werking getreden. Het nieuwe toezichtkader zal worden meegenomen in de actualisatie van het beleid.

2.3 Regionale samenwerking

De uitvoering van de HEA vraagt dat op regionaal niveau wordt samengewerkt op verschillende onderwerpen en niveaus. Er is gewerkt aan verbetering en regie op regionale samenwerking door structureel overleggen in te plannen met de regionaal ambtenaren en de samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs. Onderwerpen die worden besproken zijn bv. het convenant eerste opvangonderwijs, het leerlingenvervoer, onderwijsjeugdarrangementen en inzet van tussenvoorzieningen door het onderwijs. Daarnaast is er een Regionaal Programma Jeugd en Onderwijs in ontwikkeling, als onderdeel van het regionale programma Sociaal Domein. Aan de uitvoering van deze agenda wordt ook vanuit Hilversum een bijdrage geleverd.

2.4 Toename leerlingaantallen

Het aantal leerlingen dat per schooljaar gebruik maakt van onderwijs in Hilversum groeit al jaren gestaag. Volgens cijfers van het CBS[1] waren er in het schooljaar 2011-2012 8489 leerlingen en is dit in het schooljaar 2021-2022 gestegen naar 9053 leerlingen. De natuurlijke groei is onder andere te verklaren door het groeien van Hilversum (meer woningbouw), (arbeids-)migratie en de toestroom van statushouders. Wat we zien is dat het aantal leerlingen in het schooljaar 2022-2023 toeneemt, door de aantallen Oekraïense leerlingen die instromen. Deze groei brengt een uitdaging met zich mee voor zowel het onderwijs (personele bezetting) als de gemeente (voldoende onderwijshuisvesting).

2.5 Groeiende personeelstekorten

In groeiende mate is er sprake van een lerarentekort. De schoolbesturen geven al langere tijd aan dat het steeds lastiger is om vacatures te vervullen. Ook de kinderopvang in Hilversum heeft te maken met een personeelstekort. Het personeelstekort is een landelijk probleem dat in Hilversum helaas ook speelt. Het kabinet neemt maatregelen om de personeelstekorten aan te pakken, gericht op het zorgen voor de instroom van meer leraren, het behoud van leraren en maatregelen om het onderwijs anders te organiseren. De landelijke ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd. De gemeentelijke mogelijkheden om dit probleem op te lossen zijn beperkt, maar wij dragen bij waar mogelijk aan een oplossing. Zo ondersteunen we initiatieven waar mogelijk en denken mee met de schoolbesturen en de kinderopvangorganisaties. Bij de uitvoering van het Hilversumse onderwijsbeleid houden we zoveel mogelijk rekening met het personeelstekort. Daarom kiezen we er bijvoorbeeld voor om te kijken of interventies door externen, zoals de bibliotheek of andere maatschappelijke organisaties, kunnen worden uitgevoerd. Uiteraard altijd in afstemming met het onderwijs.

2.6 Toetreding Gelijke kansen alliantie in 2021

De Gelijke Kansen Alliantie (“GKA”), een initiatief van de rijkoverheid, werkt samen met scholen, gemeenten en maatschappelijke partners aan het verbeteren van kansengelijkheid in het onderwijs. Sinds 2021 is de gemeente Hilversum aangesloten bij de GKA. Er zijn 2 meet-ups georganiseerd over Gelijke Kansen in Hilversum ter opvolging van de serie Klassen, met ondersteuning van de GKA. De Hilversumse GKA-agenda bevat een interventie om mentoren meer handelingsbekwaam te maken in het vroegtijdig signaleren van onderliggende problematiek bij leerlingen, kennis te laten nemen van mogelijke interventies om blokkades weg te nemen en handvatten bieden hoe zij het gesprek aan kunnen gaan met leerlingen en ouders. Eind 2022 is een Gelijke Kansen Café georganiseerd als start waarin de uitwerking van deze interventie met mentoren centraal stond.

1 https://allecijfers.nl/basisscholen/hilversum/#leerlingaantallen

2.7 Het document 'kansrijk opgroeien 0-13 jaar in Hilversum'

Het document 'kansrijk opgroeien 0-13 jaar in Hilversum' is in 2022 tot stand gekomen vanuit de werkgroep die zicht buigt over HEA ambitie 1 'een goede start in het onderwijs'. Gezamenlijk is gesproken over de richting waar we op langere termijn uit willen komen voor kinderen in Hilversum. De wet verplicht gemeente, onderwijs en kinderopvang om minimaal jaarlijks bestuurlijk overleg te organiseren in het kader van onderwijsachterstandenbeleid. Dit afstemmingsoverleg heeft in Hilversum de naam Lokale Educatieve Agenda. Tijdens de afstemming op 12 mei 2022 is de opbrengst door de werkgroep gedeeld. De school- en kinderopvang bestuurders waren positief.

Het document kan richting geven aan kind voorzieningen in Hilversum, met name de samenwerking tussen gemeente, kinderopvang en onderwijs. Het document laat een behoefte aan een stevig en toegankelijk netwerk met een ontwikkelingsgericht aanbod rondom het kind zien. Om dat te realiseren is gesproken over intensievere samenwerking tussen kinderopvang, onderwijs en gemeente binnen Integrale Kindcentra.

Bij de actualisatie van het onderwijsbeleid is meer aandacht voor dit onderwerp gewenst dan momenteel is opgenomen in de HEA. Het document dient als een bron van bouwstenen bij de actualisatie van het gemeentelijk onderwijsbeleid. In het verlengde daarvan kan het document een rol spelen bij het maken van keuzes in onderwijshuisvesting en vastgoedbeleid.

Het gemeentelijke beleid m.b.t. dit onderwerp kan op diverse manieren vorm krijgen. Zo kan de gemeente bijvoorbeeld ruimte geven aan de partners, maar ook beleidsrijkere standpunten innemen en zelf actief beleid voeren. Dit betreffen kader stellende keuzes voor het gemeentelijk onderwijsbeleid die bij actualisatie van het onderwijsbeleid worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

2.8 Ontwikkelingen rond Inclusief onderwijs

Minister Wiersma heeft in maart 2023 de Tweede Kamer de Werkagenda Route naar inclusief onderwijs 2035 gestuurd. Het gaat om onderwijs waarbij kinderen met en zonder beperking of ziekte samen naar school gaan. Er wordt ingezet op inclusief onderwijs in 2035 met daarbij een sterke verbinding tussen onder meer onderwijs en zorg, zorgpartners en gemeenten. De landelijke ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd.

2.9 Ontwikkelingen rond voortijdig schoolverlaten en overstap van school naar werk

Minister Dijkgraaf heeft in november 2022 de Tweede Kamer geïnformeerd over voortijdig schoolverlaten en een integrale aanpak van school naar werk. De bedoeling is om jongeren meer perspectief te bieden en ervoor te zorgen dat zij na het succesvol behalen van hun diploma een zo sterk mogelijk start op de arbeidsmarkt krijgen. Het doel is om gelijke kansen te bevorderen door jongeren die dit nodig hebben hulp te bieden in de overstap van school naar werk. De landelijke ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd.

QUOTE

"Er zijn praktische pakketten samengesteld waar scholen echt iets aan hebben en die haalbaar/ uitvoerbaar zijn, complimenten daarvoor!"

Directeur basisschool Avonturijn

3. Ambitie 1: Een goede start in het onderwijs (resultaten, conclusies én adviezen)

Bij ambitie 1 zijn 5 speerpunten geformuleerd. De uitvoering van ambitie 1 wordt getrokken door een regiegroep die ca. 6 x per jaar samenkomt. De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van: STIP, Proceon, AT onderwijs én kinderopvang, Ayoub, Bink, Versa, Jeugd & Gezin, en de gemeente Hilversum (beleid én preventieve logopedie).

3.1 Speerpunt A: Ouderbetrokkenheid bij kinderen versterken

Volgens de onderwijsinspectie is het van belang dat een gemeente actieve participatie van ouders van doelgroeppeuters inzet als instrument om achterstanden van peuters te voorkomen of te verminderen. Ouderbetrokkenheid is belangrijk, omdat dit grote invloed heeft op de ontwikkeling van een kind. Het doel is om ouderbetrokkenheid in Hilversum te versterken, vooral bij de doelgroepkinderen in de voor- en vroegschoolse educatie. Ook wordt in dit speerpunt de verbinding met laaggeletterdheid gelegd.

3.1.1 Wat zijn de resultaten?

In 2021 is een start gemaakt om een impuls te geven aan het thema ouderbetrokkenheid met ondersteuning van inhoudelijk expert Peter de Vries. Er zijn twee bijeenkomsten met leerkrachten van maatwerkscholen en pedagogisch medewerkers georganiseerd.

De gemeente Hilversum heeft in 2021 en 2022 volgens plan een aantal interventies gesubsidieerd om ouderbetrokkenheid te versterken, namelijk: Instapje, Voor jou en je kind!, en de Voorleesexpress. Tevens is een aanvullende dienstverleningsovereenkomst afgesloten met Jeugd en Gezin Gooi en Vechtstreek ("JGGV").

Subsidie Instapje

Instapje heeft 40 gezinnen bereikt binnen budget in 2021 en 2022. Dit zijn 10 gezinnen meer dan als doel gesteld in de HEA. Instapje is een gezinsgericht stimuleringsprogramma gericht op het vergroten van de onderwijskansen van kinderen tussen 1 en 2 jaar, door de kwaliteit van interactie tussen ouder(s) en kind te verbeteren.

Subsidie Voor jou en je kind!

Voor jou en je kind! heeft jaarlijks ruim 100 ouders bereikt binnen budget in 2021 en 2022. De cursus Voor jou en je kind! biedt ouders van peuters en kleuters een steun in de rug bij het stimuleren van de taal- en schoolontwikkeling van hun kind. De cursussen zijn georganiseerd op een aantal centrale locaties (Wijkcentrum Lopes Dias, Wijkcentrum De Koepel, Wijkcentrum St.Joseph, en Wijkcentrum de Meent: de Sterrenschool).

Subsidie De VoorleesExpress

De VoorleesExpress heeft in 2021 en 2022 68 gezinnen bereikt binnen budget. Dit zijn 8 gezinnen meer dan in de HEA als minimum tot doel zijn gesteld. De VoorleesExpress is een erkende en bewezen effectieve interventie die het voorkomen van taalachterstanden en het stimuleren van de taalontwikkeling van kinderen, waarbij ook de ouders worden betrokken, tot doel heeft. Twintig weken lang komt een vrijwilliger mét boeken eens per week bij een taalarm gezin thuis om voor te lezen, taalspelletjes te doen en om de ouders praktische hulp te bieden in de taalstimulering van hun kinderen tot 9 jaar.

Een aanvullende dienstverleningsovereenkomst met JGGV

In 2021 en 2022 is een overeenkomst voor de opdracht tot aanvullende dienstverlening op het basistakenpakket van JGGV overeengekomen. Het betreft activiteiten inzake de versteviging van preventieve activiteiten voor jonge gezinnen. Er wordt, zoals in de HEA beschreven, jaarlijks ingezet op o.a. het buitenhuisproject, begeleiding van SMI trajecten, (prenataal) stevig ouderschap en cursussen voor aanstaande ouders, zoals Baby in Huis. Ook ontvangt JGGV een vergoeding voor hun bijdrage aan de Peutermonitor. Elk kwartaal wordt de voortgang besproken en worden kleine accenten verlegd waar nodig. Het budget is krap ten aanzien van de taken.

Laaggeletterdheid

Taalverwerving en taalontwikkeling zijn direct verbonden aan de kansen die kinderen krijgen in hun schoolloopbaan en verdere leven. Taalachterstanden, of grote verschillen in de taalbeheersing van kinderen, worden gezien als een belangrijke oorzaak voor kansenongelijkheid. Onze samenleving wordt alleen maar ingewikkelder en (geschreven) taal en digitale zelfredzaamheid zijn een belangrijk middel om mee te kunnen doen. In het speerpunt ouderbetrokkenheid wordt genoemd dat taalachterstand bij kinderen vaak gerelateerd is aan verminderde taalvaardigheid van hun ouders. Er wordt verwezen naar taaltrajecten voor volwasseneducatie (WEB) én de regionale aanpak 'Taal is de Sleutel'. In 2021 is onderzoek gedaan naar laaggeletterdheid in de gemeente Hilversum. Dit onderzoek benadrukt de noodzaak om hierop in te zetten. In de gemeente Hilversum is ongeveer 14% van de beroepsbevolking laaggeletterd. Dit is hoger dan het landelijk gemiddelde percentage laaggeletterde inwoners van 12% .

Vanuit de HEA wordt op diverse manieren ingezet op taalbevordering bij kinderen. Zo dragen interventies als de voor en vroegschoolse educatie en het initiatief de Voorleesexpress bij aan taalbevordering. Ook steunt de gemeente Hilversum kwetsbare kinderen door een financiële impuls te geven aan de maatwerkscholen, zodat zij extra mogelijkheden hebben om taalachterstanden in groep 1/2 te bestrijden. In schooljaar 2021-2022 hebben 14 scholen vertegenwoordigd door 4 schoolbesturen subsidie voor hun maatwerkplan aangevraagd. In schooljaar 2022- 2023 is aan 16 scholen vertegenwoordigd door 4 school-

besturen subsidie verleend. Dit zijn scholen waar veel doelgroeppeuters vanuit de peuterspeelzalen naar zijn uitgestroomd. Scholen hebben een aanvraag ingediend die het mogelijk maakt om intensief taalonderwijs te bieden in kleinere groepjes waarbij optimaal aandacht kan- worden besteed aan de leerlingen en kan worden gewerkt met een effectief programma (bijvoorbeeld LOGO 3000, een hulpmiddel om de woordenschat van kinderen uit te breiden). Zo kunnen scholen m.b.v. de maatwerkplannen deels hun schakelklassen financieren. In de schakelklassen krijgen de doelgroepleerlingen 8 uur per week, verdeeld over meerdere dagen, intensief taalonderwijs in kleine groepjes buiten de klas.

Sinds eind 2022 is vanuit de HEA is ingezet op een pilot met leesconsulenten op 3 scholen. Het inzetten van een leesconsulent wordt in het land al door veel bibliotheken gebruikt en daarvan is ook bewezen dat het effect heeft op de leescultuur en leesvaardigheid. Een leesconsulent is een goed opgeleide bibliotheekmedewerker die voor een vast aantal uren in de week in de school komt en de school ondersteunt met het verbeteren van de leescultuur. Hij/Zij stimuleert taal- en leesplezier van kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar.

3.1.2 Conclusies & Adviezen

- Het belang van positieve ouderbetrokkenheid op kinderen wordt door professionals onderschreven. Het versterken van ouderbetrokkenheid loopt in de pas, want alle in de HEA genoemde activiteiten zijn uitgevoerd. Tegelijkertijd is het een lopend proces dat nog niet is afgerond. Er is een werkgroep die een plan van aanpak uitwerkt over hoe we concreet verder vorm kunnen geven aan onze visie op ouderbetrokkenheid.
- Het project Instapje waar subsidie aan is verstrekt loopt op koers.
- Bij het project ‘Voor jou en je kind’ is vanwege de coronamaatregelen de aanpak m.b.t. het aantal locaties teruggebracht (van 17 naar 4). Het advies is om te onderzoeken of de gewijzigde aanpak ook in de toekomst nog de beste aanpak is.
- Het budget is te laag voor de Voorleesexpress om de in de HEA genoemde doelen (60 gezinnen) te realiseren (14 van de 60 gezinnen worden niet geholpen). Met behulp van het Nationaal Programma Onderwijs is dit tijdelijk opgevangen. Een duurzame oplossing is nodig.
- Bij de aanvullende dienstverleningsovereenkomst met JGGV moet worden opgemerkt dat het budget krap is ten aanzien van de taken. Om binnen beschikbaar budget te blijven moeten keuzes worden gemaakt die de inzet beperken. Tegelijkertijd wordt een groeiende behoefte opgemerkt. Dit zorgt voor de onwenselijke situatie dat we niet alles kunnen doen wat we zouden willen doen, passend binnen de doelstellingen van de HEA. Er is een spanningsveld tussen vraag en aanbod. Een duurzame oplossing is nodig.
- Taalverwerving en taalontwikkeling zijn direct verbonden aan de kansen die kinderen krijgen in hun schoolloopbaan en verdere leven. Gezien het belang van dit thema is het advies om hier bij de actualisatie van het onderwijsbeleid hier nog steviger op in te zetten.

QUOTE

“Door de interventies in de Hilversumse NPO actieagenda hebben onze kinderen structureel muziekles kunnen krijgen. Daarnaast is onze schoolbibliotheek gesaneerd en aangevuld met een prachtige nieuwe collectie boeken. Onze kinderen hebben een leukere schooldag kunnen krijgen door deze extra middelen“

Directeur IKC De Wijde Blik

3.2 Speerpunt B: Alle peuters bereiken

Volgens artikel 159, eerste lid van de WPO, moeten gemeenten voldoende aanbod voor VVE realiseren (voldoende voorzieningen in aantal en spreidingen, waar kinderen met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal kunnen deelnemen aan voorschoolse educatie). In Hilversum kunnen kinderen vanaf 0 jaar naar de kinderopvang en vanaf 2 jaar naar de peuterspeelzaal. Peuterspeelzalen die VVE bieden worden door de gemeente Hilversum gesubsidieerd. Volgens de onderwijsinspectie zijn gemeenten verantwoordelijk voor een goede toegankelijkheid van de voorscholen (praktisch, financieel en geografisch) voor alle potentiële doelgroepkinderen. Volgens de onderwijsinspectie dienen gemeenten ook inzicht te hebben in het non-bereik: waar 'zitten' de doelgroepkinderen die niet naar een voorschool gaan en waardoor komt het dat zij niet gaan.

3.2.1 Wat zijn de resultaten?

In 2021 en 2022 is subsidie verstrekt aan Bink kinderopvang en AT kinderopvang die peuteropvang hebben georganiseerd op 18 locaties in Hilversum. Jaarlijks zijn door het college van B&W beleidsregels vastgesteld en is de financiële ondersteuning bepaald. Er is een ICT-tool ingericht (de Peutermonitor) waarin informatie m.b.t. het bereik van peuters samenkomt. Informatie vanuit de gemeentelijke basisadministratie, informatie over indicering van JGGV én informatie over de toeleiding naar de kinderopvang. Dit helpt in zuivere datavoorziening m.b.t. dit vraagstuk.

Hieronder zijn de bereikcijfers 2022 weergegeven.

- Bereikcijfers 2022 (peilmoment Q3)
- Peuters tussen de 2,5 en 4 jaar in Hilversum (wettelijke leeftijd VVE)
- # totaal peuters: 1598
- # peuters bereikt: 407 (25%)
- # reguliere peuters bereikt: 198 (14%)
- # geïndiceerde peuters bereikt: 209 (95%)
- # geïndiceerde peuters niet bereikt: 11 (5%)
- Reden indicatie: kindfactoren (82,8%) en gezinsfactoren (17,2%)

Een technische verbetering van ICT-tool de Peutermonitor heeft in 2022 het non-bereik scherper in kaart gebracht. We weten nu exact om welke kinderen het gaat. Er is incidenteel (handmatig) dossieronderzoek gepleegd om inzicht te krijgen in de kleine groep van geïndiceerde peuters die niet wordt bereikt. Een aantal redenen waarom kinderen niet gaan: 'de tijden van de peuteropvang passen niet', 'voorkeurslocatie is vol', 'kind gaat al naar reguliere opvang'.

De huisvesting van de peuteropvang is een punt van zorg. In sommige gevallen is een peuteropvang gehuisvest in een schoolgebouw. De peuteropvang huurt dan een ruimte van de school. Het ontbreken van huurbescherming voor kinderopvang zorgt voor onzekerheden m.b.t. de locatie.

3.2.2 Conclusie & Adviezen

- In de gemeente Hilversum wordt een hoog deelname bereik in de peuteropvang gerealiseerd. We hebben inzicht in de omvang en redenen van niet- deelname aan voorschoolse voorzieningen. Er zijn goede afspraken om het hoge bereik in stand te houden en te optimaliseren wanneer daar aanleiding toe is.
- Door constructieve samenwerking tussen de gemeente Hilversum en de aanbieders is het afgelopen 2 jaar gelukt om passende afspraken te maken over peuteropvang. De huisvesting van peuterspeelzalen in scholen vraagt bij sommige locaties aandacht. Het ontbreken van huurbescherming is voor kinderopvang een knelpunt. Advies is om nader te onderzoeken welke bijdrage de gemeente Hilversum op het gebied van huisvesting kan leveren.

3.3 Speerpunt C: Een VVE-programma gericht op taal- én ontwikkelachterstand.

Kinderen zijn erbij gebaat dat de kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie (“VVE”) goed is, zodat ze optimaal worden geholpen om zonder of hooguit met een beperkte achterstand aan groep 3 te beginnen. Het landelijke pre-COOL cohortonderzoek naar de effecten van voor- en vroegschoolse educatie op de kinderlijke ontwikkeling onderstreept dit. De conclusie van het onderzoek is dat voor- en vroegschoolse educatie helpt, mits de kwaliteit goed is.

3.3.1 Wat zijn de resultaten?

VVE monitor

In Hilversum hebben we oog voor de bevordering van de kwaliteit van de VVE. In schooljaar 2021-2022 is in opdracht van de gemeente Hilversum door de CED-Groep een monitor uitgevoerd. Deze monitor bestaat uit twee delen:

- Kwantitatief deel: de ontwikkelingsresultaten van alle doelgroeppeuters en de reguliere peuters.
- Kwalitatief deel: de kwaliteit van VE, gebruikmakend van de Kwaliteitsmeting VVE (= digitaal in te vullen zelfevaluatielijst) van
- de CED Groep.

Op basis van de meting kan worden vastgesteld dat de kwaliteit van de voorschoolse educatie in Hilversum doorgaans goed op orde is. Tevens zijn er gesprekken gevoerd met pedagogisch medewerkers om de resultaten te duiden, en hebben kwaliteitsdialogen met de maatwerkscholen plaatsgevonden. De meting geeft aanknopingspunten voor nadere ondersteuning en vervolgafspraken tot verbetering op de volgende 6 onderwerpen: Verduidelijking m.b.t. de subsidie maatwerkplannen (1), Partnerschap met ouders versterken (2), Doorgaande leerlijn – overdracht en terugkoppeling (3), Organisatie van de juiste zorgondersteuning voor kinderen (4), Ambities formuleren kwaliteit VVE (5), Observatievaardigheden verbeteren (6).

Evenwichtige verhouding

Volgens artikel 160, lid 1a, sub 1 WPO voert de gemeente jaarlijks overleg en maakt afspraken met de houders van kindercentra en schoolbesturen over welke kinderen in aanmerking komen voor voorschoolse educatie. In Hilversum richt het VVE programma zich op kinderen met een verhoogd risico op achterstand m.b.t.: ‘taal én ontwikkeling’ in de leeftijd van 2 tot 4 jaar.

In Hilversum streven we naar een evenwichtige verhouding doelgroep en reguliere peuters op een groep (50/50). In de praktijk blijkt dit een uitdaging. De samenstelling van de groepen op de peuterspeelzalen zijn een afspiegeling van de wijken waarin de vestigingen zijn gehuisvest. Daarnaast zijn er tijdens de coronaperiode meer achterstanden en zorgvragen ontstaan omdat de kinderen thuis moesten blijven en daardoor het aanbod hebben gemist. Tevens zijn er kinderen die tijdens de plaatsing in aanmerking komen voor een VVE-indicatie en daardoor van een reguliere plaatsing (twee dagen) naar een VVE-plaatsing van vier dagen gaan.

Aanbieders willen wel mengen, maar dat lukt op sommige plekken niet. Aanbieders kunnen in die situatie de groep de helft zo klein houden waardoor ze alleen de 50% doelgroepkinderen een plek geven, omdat de andere 50% reguliere kinderen zich dus niet aanmeldt. Dit is voor organisaties met het oog op exploitatie niet haalbaar, want de inkomsten die nodig zijn gaan uit van volledige bezetting. Een andere optie in die situatie is het voller laten stromen van een groep met de doelgroepkinderen die anders op een wachtlijst komen. Hiervoor is gekozen in 2022 en 2023, maar dan wel met extra ondersteuning om de juiste begeleiding aan de kinderen te geven. i.v.m. de zwaarte van de groep.

Resultaatafspraken

Een van de activiteiten die in de HEA is opgenomen bij dit speerpunt is het formuleren en monitoren van resultaatafspraken. Onder resultaten wordt verstaan het gewenste gevolg voor of de invloed van vroegschoolse educatie op de ontwikkeling van de kinderen. Artikel 160 van de WPO gaat over afspraken m.b.t. de voor-en vroegschoolse educatie. Volgens de WPO moet de gemeente met de schoolbesturen afspraken maken over wat de resultaten van vroegschoolse educatie moeten zijn. Ook kunnen resultaten worden bepaald voor de voorschoolse educatie. Dit is geen wettelijke verplichting, maar kan wel bijdragen aan het bevorderen van kwaliteit.

In de gemeente Hilversum hebben we geen resultaatafspraken gemaakt. Dit sluit aan bij het landelijke beeld*. In 2021 is door de inspectie op grond van de ontvangen informatie uit Hilversum m.b.t. onderwijsachterstandenbeleid geen risico's geconstateerd op de wettelijke taakuitvoering in Hilversum.* Bij de bepaling van de risico's is het formuleren van resultaatafspraken echter niet meegenomen, omdat de inspectie zich in 2023 over het nut, de noodzaak en uitvoerbaarheid van resultaatafspraken buigt.

In belang van de Hilversumse kinderen willen we zicht krijgen op de kwaliteit van VVE die wordt geboden én de ontwikkelingsresultaten die daarmee worden behaald door de doelgroepkinderen. Het is het een gezamenlijke wens tussen onderwijs, peuteropvang en gemeente om ambities te formuleren ten aanzien van de kwaliteit in de voor- en vroegscholen. Gezien de wettelijke taak en de wens heeft Hilversum ervoor gekozen om een werkgroep in te richten om te komen tot (een) passende resultaatafspraken.

3.3.2 Conclusies & Adviezen

- In schooljaar 21-22 is een VVE monitor uitgevoerd. De meting en dialogen hebben aanknopingspunten geboden die bij kunnen dragen aan verbetering. Het advies is om opvolging te geven aan de uitkomsten van deze monitor zoals beschreven in voorgaande paragraaf.
- De evenwichtige verhouding doelgroep en niet-doelgroeppeuters is in de praktijk niet haalbaar. Advies is het probleem eerst beter inzichtelijk te maken en vervolgens aangepast beleid op dit punt te maken, met de juiste (financiële) ondersteuning voor locaties waar dit van toepassing is.
- In Hilversum is het (nog) niet gelukt om te komen tot passende resultaatafspraken tussen de gemeente én schoolbesturen op het gebied van vroegschoolse educatie. In lijn met hetgeen beschreven in voorgaande paragraaf is het advies om dit wel te realiseren en landelijke ontwikkelingen te volgen.
- De inzet van de maatwerkplannen biedt mogelijkheden om taalachterstanden in groep 1/2 te bestrijden. Dit levert een wezenlijke bijdrage in Hilversum. Het is belangrijk om hierop te blijven inzetten.

3.4 Speerpunt D: Doorgaande leerlijn van voorschool naar Basisschool

Om kinderen optimaal tot ontwikkeling te laten komen is het belangrijk om een doorgaande leerlijn te waarborgen. Bij een doorgaande lijn gaat het om een ononderbroken ontwikkeling van de kinderen in de peuteropvang met VVE naar vroegschoolse educatie (groep 1 en 2 van de basisschool). Om de overgang van voorschool naar de basisschool zo goed mogelijk te laten verlopen, is het belangrijk dat de basisschool weet of er bijzonderheden zijn met betrekking tot het kind waar zij rekening mee moeten houden. Volgens WPO artikel 160 moet de gemeente jaarlijks afspraken maken met de besturen van scholen en de houders van de kindercentra in de gemeente over de organisatie van de doorlopende leerlijn ; de gegevens over de ontwikkeling van het kind zijn hier onderdeel van. Daarnaast is het voor de continuïteit van de ondersteuning wenselijk dat voor de doelgroepkinderen een warme overdracht plaatsvindt.

3.4.1 Wat zijn de resultaten?

Het belang van een goede overdacht wordt in Hilversum door zowel de peuteropvang als het onderwijs gedeeld. In Hilversum streven we naar een 'warme' overdracht waarbij peuteropvang, onderwijs én ouders om de tafel gaan. De procedure m.b.t. de overdracht van voorschool naar de basisschool is beschreven én is er een gestandaardiseerd overdrachtsformulier. Het overdrachtsdocument volstaat. De procedure geeft helder weer welke kinderen op welke wijze worden overgedragen.

Desondanks is de warme overdracht tussen voorschool en basisschool nog niet altijd en overal op orde. Een koude overdracht, het doorsturen van het overdrachtsformulier is doorgaans wel op orde. Er spelen diverse knelpunten. Een voorwaarde voor een goede overdracht is dat de peuteropvang en school elkaar kennen én elkaar weten te vinden. Kinderen stromen vanuit de peuteropvang uit naar diverse scholen (soms wel 8 verschillende scholen). Het vraagt afstemming tussen de peuteropvang en diverse scholen. Een knelpunt is dat de werktijden in de peuteropvang en de scholen niet gelijk lopen, waardoor het praktisch niet lukt om een overdracht in te plannen en contact te hebben. Ook wisselen contactpersonen regelmatig en kan het verschillen welke medewerker de overdracht oppakt. Corona heeft een negatief effect gehad, omdat het langere tijd niet mogelijk was om fysieke overdrachtsmomenten te organiseren. Ook moeten ouders altijd instemming geven voor de overdracht, en het komt voor dat ouders dit niet doen. Ouders willen bijvoorbeeld dat hun kind met een volledig schone lei aan hun schoolcarrière begint. Momenteel wordt een nieuwe procedure uitgewerkt om de overdracht te verbeteren; het idee is om ieder kwartaal een overdrachtsmoment te creëren waarbij de peuteropvang de scholen uitnodigt. Ook aan deze opzet zitten haken en ogen die verder worden uitgewerkt.

3.4.2 Conclusies & Adviezen

- De overdracht van doelgroeppeuters in Hilversum naar de basisschool komt nog niet overal goed van de grond. Er is geïnventariseerd hoe verbetering vorm kan krijgen en daarmee wordt, in samenwerking met de werkgroep, in 2023 gestart.

3.5 Speerpunt E: Samenwerken aan een veilig en stimulerend opvoedklimaat in de thuissituatie

Dit speerpunt geeft aan dat een veilige en stimulerende thuissituatie een belangrijke voorwaarde is voor een goede start in het onderwijs. Het speerpunt zoomt in op kinderen die onder moeilijke omstandigheden opgroeien: bijvoorbeeld kinderen die worden verwaarloosd, mishandeld of misbruikt of die opgroeien met een ouder met psychische of verslavingsproblemen. Het onderwijs heeft een belangrijke signalerende taak als het op een onveilige thuissituatie van een kind aankomt en dient te handelen volgens de wet meldcode. Het speerpunt geeft weer dat er sprake is van handelingsverlegenheid.

Tevens gaat het speerpunt in op armoede. Armoede in een gezin heeft impact op het leven van kinderen. In de HEA is aangegeven dat vanaf 2021 daarom samenwerking met het Jeugdeducatiefonds wordt opgestart. Basisscholen met een leerling populatie (50% of meer) die bestaat uit leerlingen uit gezinnen op of onder de armoedegrens, kunnen een aanvraag indienen bij het Jeugdeducatiefonds ("JEF"). Indien de aanvraag wordt gehonoreerd dan co-financiert de gemeente. De verwachting was dat 6 basisscholen in aanmerking zouden komen.

3.5.1 Wat zijn de resultaten?

De aanpak van kindermishandeling

Leerkrachten hebben een belangrijke rol bij het signaleren van en handelen naar problemen, en het steunen van kinderen. In de HEA zijn geen concrete activiteiten beschreven en is geen budget opgenomen dat aansluit bij de constatering in het speerpunt. Het speerpunt uit de HEA, artikel 41 vragen over vroegsignalering kindermishandeling en het NPO hebben aanleiding gegeven om het gesprek met scholen te voeren. Uit de gesprekken met het onderwijs wordt het belang van dit thema onderschreven. Het onderwijs heeft een signalerende functie op het gebied van kindermishandeling. De aanpak van kindermishandeling is binnen de gemeente belegd bij jeugdbeleid. Bij kindermishandeling werken we met een aantal scholen middels 'Handle with care'. Dat is een samenwerking tussen Veilig Thuis, scholen en leerplicht. Bij deze samenwerking streeft men ernaar om na ernstig huiselijk geweld al de volgende schooldag steun te bieden op school voor het kind.

Jeugdeducatiefonds

Het JEF is opgericht naar het voorbeeld van het Jeugdfonds Sport & Cultuur om kinderen die het thuis moeilijk hebben te ondersteunen en weer vooruit te helpen. Het JEF is gericht op het onderwijs. Ondersteuning via het onderwijs is noodzakelijk, omdat uit onderzoek blijkt dat leerlingen uit de armste gezinnen het minder goed op school doen dan leerlingen uit rijkere gezinnen, waardoor er sprake is van toenemende kansenongelijkheid. Scholen met een meerderheid aan kinderen die opgroeien in een achterstandssituatie hebben meer dan andere scholen extra financiering nodig om zo de kansen voor hun leerlingen te vergroten. Het JEF probeert in de behoefte van deze scholen te voorzien door samen met gemeenten ondersteuning op maat aan te bieden.

In 2021 zaten we in de opstartfase en hebben 5 scholen 10 aanvragen gedaan waarbij 302 kinderen zijn bereikt. In totaal deden 6 Hilversumse scholen 59 aanvragen in 2022. Hiermee werd 2.722 keer een kind bereikt. De scholen deden zowel aanvragen voor individuele kinderen als groepsaanvragen. Zo kon een school waar slechts 35% van de ouders de vrijwillige ouderbijdrage betaald toch op schoolreisje. Ook deden scholen aanvragen voor de aanschaf van educatieve materialen en ter ondersteuning van de thuissituatie van leerlingen.

Armoede

In de HEA wordt aangegeven dat armoede in een gezin impact heeft op het leven van kinderen en wordt de relatie gelegd met de inzet van het Jeugdeducatiefonds. Opgemerkt moet worden dat er meer nodig is omtrent dit probleem. Dit valt niet binnen de scope van de HEA, maar is belegd binnen gemeentelijk armoedebeleid.

3.5.2 Conclusies & Adviezen

- Uit gesprekken tussen de gemeente en het onderwijs blijkt dat het belang van de aanpak van kindermishandeling wordt onderschreven. Het advies is om de inzet vanuit de gemeente in relatie tot dit onderwerp en het onderwijs aan te scherpen in de actualisatie van het gemeentelijk onderwijs én jeugdbeleid.
- De samenwerking met het Jeugdeducatiefonds is opgestart. Een zestal scholen doet mee, wel is er nog ruimte binnen het beschikbare budget. Advies is om te onderzoeken of uitbreiding naar meer scholen wenselijk is.
- In de HEA wordt aangegeven dat armoede in een gezin impact heeft op het leven van kinderen en wordt de relatie gelegd met de inzet van het Jeugdeducatiefonds. Wellicht is meer nodig om de gevolgen van dit probleem aan te pakken. Dit valt niet binnen de scope van de HEA. Het advies is om de inzet vanuit de gemeente in relatie tot dit onderwerp en het onderwijs aan te scherpen in de actualisatie van het gemeentelijk onderwijs én armoedebeleid.

4. Ambitie 2: Een passende plek en tijdig de juiste hulp (resultaten, conclusies én adviezen)

Bij ambitie 2 zijn 4 speerpunten geformuleerd. De uitvoering van ambitie 2 wordt door de Gemeente Hilversum en een werkgroep met professionals uit het onderwijs samen opgepakt. De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de kinderopvang, het PO, het VO, het MBO College Hilversum en de twee samenwerkingsverbanden Unita en Qinas. Naast de taken van de werkgroep valt een groot deel van de taken binnen deze ambitie ook in de regionale samenwerking met de andere gemeenten, de Regio Gooi en Vechtstreek, de samenwerkingsverbanden en de schoolbesturen.

Er zijn binnen onderwijs én kinderopvang grote zorgen over de wachtlijsten in de jeugdhulp waardoor kinderen geen passende plek vinden of tijdig de juiste hulp krijgen. Dit is een landelijk probleem dat ook in Hilversum speelt. De oplossing is niet eenduidig. Een oplossing voor de wachtlijsten ligt buiten de scope van gemeentelijk onderwijsbeleid. Dit neemt niet weg dat het een belangrijk en urgent thema is waarover de gemeente regelmatig signalen ontvangt. De gemeente Hilversum zet zich vanuit gemeentelijk jeugdbeleid in om meer grip en sturing te krijgen op de wachtlijsten.

4.1 Speerpunt A: Heldere afspraken tussen onderwijs, gemeenten en beide samenwerkingsverbanden (regionaal)

Binnen dit speerpunt is als actie beschreven dat onderzocht wordt hoe het grijze gebied tussen jeugdhulp en onderwijsondersteuning gezamenlijk opgepakt kan worden. Hier is aan gewerkt door de verbinding te leggen tussen beleidsplannen van het samenwerkingsverband (het ondersteuningsplan) en de regionale agenda Jeugd en Onderwijs.

4.1.1 Wat zijn de resultaten?

Ondersteuningsplan

Er is een bijdrage geleverd aan het schrijven van het nieuwe ondersteuningsplan van de samenwerkingsverbanden Unita en Qinas m.b.t. het hoofdstuk dat gaat over het grijze gebied tussen zorg en onderwijs. In de uitvoering van de HEA zijn de samenwerkingsverbanden een belangrijke partner, waardoor goede onderlinge afstemming van groot belang is voor het uitvoeren van de HEA. Met de werkgroep van ambitie 2 is een onderzoek uitgezet (meer hierover in paragraaf 4.2). Het onderzoek wordt hier genoemd, omdat het bijdraagt aan heldere afspraken tussen de gemeente en het onderwijs.

Doorbraakbudget

Een initiatief dat is genomen is het creëren van een doorbraakbudget, samen met de twee samenwerkingsverbanden. Begin 2021 is er een subsidie toegekend aan de twee samenwerkingsverbanden voor de pilot. Afgesproken is dat ingezet wordt op het met een jaar verlengen van het doorbraakbudget in het jaar 2023. Het doel van het doorbraakbudget is om schoolverzuim en schooluitval te voorkomen, betere samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs te organiseren en snel passende onderwijs- of jeugdhulp-oplossingen in maatwerkvorm te bieden aan kwetsbare leerlingen die dit nodig hebben.

Het doorbraakbudget biedt de mogelijkheid om in uitzonderlijke situaties snel te kunnen handelen en ondersteuning in te zetten voor specifieke problemen van leerlingen. Daarnaast levert het gesprek tussen de gemeente en de samenwerkingsverbanden inzicht op in hiaten in zorgaanbod en draagt het bij aan het verbeteren van de samenwerking.

De middelen worden besteed aan het flexibel aanbieden van ondersteuning aan kwetsbare Hilversumse leerlingen op de grenzen van de Jeugdwet en de Wet Passend Onderwijs. Inzet van de middelen doen Unita en Qinas in samenspraak en alleen dan als er geen andere oplossing te vinden is binnen de reguliere routes voor inzet van ondersteuning uit de Wet Passend Onderwijs en de Jeugdwet, waardoor het risico op thuiszitten ontstaat. Bij inzet van het doorbraakbudget is er eerst afstemming – om te toetsen of er geen gezamenlijke oplossing is - tussen het samenwerkingsverband Unita of Qinas met de teammanager van het team Jeugd van de Gemeente Hilversum. Concluderend zijn we tevreden met de resultaten van het doorbraakbudget.

4.1.2 Conclusies & Adviezen

- Er zijn stappen in de goede richting gezet om te onderzoeken hoe we het grijze gebied tussen jeugdhulp en onderwijsondersteuning gezamenlijk kunnen oppakken. Het advies aan gemeente (jeugd- en onderwijsbeleid), onderwijs en samenwerkingsverbanden is om hierop te blijven inzetten. Scherp moet worden gesteld welk soort afspraken hier verder aan kunnen bijdragen.

4.2 Speerpunt B: Meten en weten

Binnen dit speerpunt zijn als acties opgenomen dat we het zicht krijgen op het grijze gebied tussen passend onderwijs en de aansluiting op de jeugdhulp, helderheid over wie wanneer verantwoordelijk is en dat de resultaten uit de regionale onderwijsenquête kritisch worden gevolgd.

4.2.1 Wat zijn de resultaten?

Onderzoek hiaten in het ondersteuningsaanbod

Met de werkgroep van ambitie 2 is een onderzoek uitgezet. De opdracht was om zicht te krijgen op de groepen leerlingen met een ondersteuningsbehoefte, het aanbod dat we hebben als onderwijs en jeugdveld en eventuele hiaten in dit aanbod. Samen met de werkgroep is bepaald dat onderzoeksbureau Oberon het onderzoek Ondersteuning en zorg voor Hilversumse leerlingen in regulier en speciaal onderwijs uitvoert. Het onderzoek richt zich op een inventarisatie van doelgroepen en aanbod.

De uitkomsten van dit onderzoek komen beschikbaar in 2023. De inzichten uit dit onderzoek worden meegenomen bij de actualisatie van het onderwijsbeleid.

In het onderzoek is een inventarisatie gemaakt van doelgroepen Hilversumse leerlingen in het po, vo en (v)s(b)o die nog geen passende of tijdige hulp krijgen. Vervolgens wordt een advies gegeven over mogelijke oplossingsrichtingen om de gevonden hiaten aan te pakken.

Onderwijsenquête

Eind 2021 is de regionale onderwijsenquête uitgevoerd. De enquête is afgenomen middels een steekproef bij ouders met kinderen tussen de 5 en 18 jaar. Conclusie van de onderwijsenquête is dat ouders tevreden zijn over het onderwijs. Zij zien dit als veilig, toegankelijk en open. Ouders zijn kritisch als het gaat over de grootte van de klassen. De mentale weerbaarheid van kinderen en jongeren zien zij als een punt van zorg. Als er zorg of ondersteuning voor hun kind nodig is, is het niet voor alle ouders duidelijk waar zij die kunnen vinden. Verder geven de ouders aan dat ze ‘persoonlijk’ en ‘passend’ belangrijke kernwaarden vinden voor het onderwijs. Zij zouden dan ook graag zien dan er maatwerk geleverd wordt aan hun kind op school. De uitkomsten van de onderwijsenquête zijn als input voor het onderzoek van Oberon aangeleverd.

4.2.2 Conclusies & Adviezen

- Er is een onderzoek uitgezet om zicht te krijgen op de groepen leerlingen met een ondersteuningsbehoefte, het aanbod dat we hebben als onderwijs en jeugdveld en eventuele hiaten. Het onderzoek wordt uitgevoerd door Oberon resultaten volgen in 2023. De inzichten uit dit onderzoek worden meegenomen bij de actualisatie van het onderwijsbeleid.
- Uit de regionale onderwijsenquête 2021 blijkt dat ouders tevreden zijn over het onderwijs. Ouders zijn kritisch als het gaat over de grootte van de klassen. Punten van aandacht zijn de mentale weerbaarheid van kinderen en jongeren, en de vindbaarheid van het ondersteuningsaanbod. Verder geven de ouders aan dat ze graag zien dat er maatwerk geleverd wordt aan hun kind op school.

4.3 Speerpunt C: Laagdrempelige ondersteuning op scholen en een goede aansluiting op jeugdhulp

Binnen dit speerpunt zijn de volgende activiteiten geformuleerd: het volgen van de bestaande pilots in het speciaal (basis)onderwijs, het onderzoeken welke laagdrempelige en lichte ondersteuning gewenst is binnen het reguliere (basis)onderwijs en het realiseren van ondersteuning op basis van cofinanciering, het bespreken of we de scholen met veel achterstandsleerlingen kunnen ondersteunen en het monitoren van de resultaten van deze pilots op het gewenste effect en zorgen voor een doorontwikkeling.

4.3.1 Wat zijn de resultaten?

Op dit moment zijn er twee regionale Onderwijs- Jeugdarrangementen ("OJA's"). Eén op de Donnerschool en de ander op de Wijngaard. Daarnaast is er sinds het schooljaar 2021-2022 in Hilversum een lokaal Onderwijs-Zorgarrangement ("OZA's") op de Mozarthof. Deze OJA's/OZA's zijn arrangementen waarin samenwerking wordt gezocht tussen onderwijs en jeugdhulp, voor kinderen die onderwijs- en zorgondersteuning nodig hebben. Binnen het onderwijs-zorgarrangement is een jeugdhulpverlener aanwezig binnen de school die wordt bekostigd op basis van FTE bekostiging in plaats van de 'reguliere' persoonsvolgende financiering via beschikkingen. Hierdoor kunnen leerkrachten zich richten op het geven van onderwijs, terwijl kinderen die dat nodig hebben door een hulpverlener ondersteund worden zodat zij deze lessen ook kunnen volgen. De arrangementen zetten daarmee in op het scheppen van de juiste voorwaarden, zodat iedere docent zijn of haar werk kan doen, terwijl er tegelijkertijd geen kinderen buiten de boot vallen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de ambitie om binnen het onderwijs voor ieder kind voor een passende plek te zorgen. Ondersteuning is laagdrempelig en nabij. Met deze arrangementen wordt ingezet op een zo inclusief mogelijk onderwijs, met het doel te voorkomen dat kinderen buiten het onderwijssysteem vallen. De bekostiging van de OJA's en OZA's valt onder het programma Jeugd. Wel is er voor een korte periode ook een tijdelijke bijdrage vanuit het Nationaal Programma Onderwijs. Gedurende deze periode worden de arrangementen onder het bestedingsdoel "Zorg en Welzijn" voor 50% vanuit dit budget bekostigd.

Regionale OJA's

De twee- regionale OJA's zijn in 2021 verlengd en worden sinds die tijd niet langer als pilot gezien, maar zijn ingekocht binnen een perceel van de regio. Op de Donnerschool zijn er een aantal Hilversumse kinderen die gebruik maken van het OJA, de rest van de kinderen en alle kinderen op de Wijngaard die hier gebruik van maken komen uit andere plaatsen in de Regio. Op de Donnerschool wordt de mogelijkheid van lichtere en zwaardere inzet geboden. Bij de eerste variant gaat het om laagdrempelige ondersteuning in de klas, terwijl het bij de tweede variant gaat om een werkwijze waarbij een kind tijdelijk apart wordt begeleid in een andere ruimte om daarna terug te kunnen naar de klas. Het afgelopen schooljaar is voornamelijk gebruik gemaakt van de zwaardere inzet. De keuze hiervoor wordt op casusniveau bepaald in afstemming met de zorgaanbieder. Er is een beperkt en vooraf vastgesteld budget beschikbaar, en het feit dat voornamelijk zwaardere inzet nodig bleek heeft ook tot gevolg gehad dat minder kinderen gebruik konden maken van het arrangement. Er is wel de behoefte meer kinderen gebruik te kunnen laten maken van het OJA. Alle betrokkenen zijn positief, omdat de zorg nabij en voorspelbaar wordt geleverd, en alle leerlingen onderwijs kunnen blijven volgen. De administratieve lasten voor alle partijen nemen daarnaast af doordat niet ieder jaar opnieuw een aanvraag ingediend hoeft te worden; hierdoor wordt veel tijd en energie bespaard. Door deze algemene voorziening zonder beschikking vooraf is het mogelijk om effectief en snel passende hulp te bieden. De volgende stap is dat er regionaal een businesscase gemaakt wordt om te kunnen onderbouwen of uitbreiding van OJA's naar alle scholen voor speciaal (basis)onderwijs wenselijk en haalbaar is.

Lokaal OZA Mozarthof

In Hilversum is ons lokale OZA op de Mozarthof verlengd voor de schooljaren 2022-2023 en 2023-2024. Uit de evaluatie van het OZA voor het schooljaar 2021-2022 is gebleken dat het aantal kinderen dat instroomt in de aanvangsklassen van de Mozarthof een vergelijkbare vraag blijft houden als voorgaande jaren. Dit gaat om een zindelijkheidsvraag en een vraag voor het leren van basisvaardigheden om in het ZML-onderwijs deel te kunnen nemen (bv. kunnen blijven zitten op een stoel en luisteren naar een docent). Ook blijft het aantal Hilversumse kinderen gelijk (6). De directeur van de Mozarthof geeft aan dat zij positieve resultaten ziet, namelijk dat kinderen die voorheen in de dagbesteding zaten toch aansluiting vinden bij de leergang van de Mozarthof en zich ontwikkelen. Hierdoor kunnen deze kinderen onderwijs blijven volgen.

Koppelen jeugdconsulenten aan scholen in Hilversum

Er zijn jeugdconsulenten gekoppeld aan alle scholen in Hilversum (VO en PO). In afstemming met de school wordt bepaald hoe de samenwerking eruitziet. Dit wisselt dan ook wel eens. Bij sommige scholen zitten de consulenten bij overleggen van het Zorg en Advies Team en bij andere scholen is er alleen telefonisch contact bij vragen. Dit initiatief wordt bekostigd het budget van het programma Jeugd. De PO-scholen vinden het fijn een vast aanspreekpunt te hebben. Dit zorgt ervoor dat men elkaar sneller vindt en benadert. De VO-scholen hebben een regionale functie en daardoor te maken met alle regiogemeenten. Zij vinden het lastig dat iedere gemeente haar eigen regels en werkwijze heeft. Zij hebben de wens uitgesproken dat er een regionaal jeugdconsulent komt met mandaat voor alle gemeenten. De koppeling van jeugdconsulenten aan scholen is niet opgenomen in de HEA, maar geeft de gemeente vorm vanuit het team Jeugd. Deze koppeling draagt wel bij aan zowel een betere samenwerking als gerichtere inzet van zorg.

Schoolmaatschappelijk werk

De inzet van schoolmaatschappelijk werk is niet beschreven in de HEA als activiteit, maar is wel opgenomen in de begroting van de HEA. In de actualisatie kan dit een plek krijgen in het gemeentelijk onderwijsbeleid. Het schoolmaatschappelijk werk wordt ingezet ten behoeve van leerlingen op de basisschool, voor het signaleren van en ondersteunen bij onderwerpen die niet primair bij het onderwijs zijn belegd, zoals: armoede en bestaansonzekerheid, echtscheidingsperikelen, veilig thuis, opvoeding, ziekte, rouw, onbekendheid met het Nederlandse schoolsysteem bij statushouders of medische problematiek (inclusief stress en angst).

Schoolmaatjesproject

Het schoolmaatjesproject biedt ondersteuning aan Hilversumse kinderen tussen 8 en 12 jaar oud. De kinderen worden door vrijwilligers geholpen met schoolzaken zoals begrijpend lezen en verschillende schoolvakken, maar worden ook ondersteund bij (sociaal emotionele) vaardigheden zoals motiveren, plannen, leren hulp vragen, presenteren, contact maken en samenwerken in de klas. Het project wordt uitgevoerd door Stichting Maatjesproject Gooi en Vechtstreek. Zij begeleiden de vrijwilligers en zien toe op het verloop. Tot doel was gesteld voor de loop van het project (tot februari 2023) 30 gezinnen aan een SchoolMaatje te koppelen. De stand van zaken in november 2022 is dat er 39 gezinnen aan een maatje zijn gekoppeld. Daarnaast worden enkele trajecten, die een standaard looptijd van 6 maanden hebben, op verzoek van ouders en school verlengd. Het aantal aanmeldingen van vrijwilligers gaat ongeveer gelijk op met de aanmeldingen van gezinnen waardoor er vrijwel geen sprake is van een wachtlijst. De betrokken partijen geven aan dat het goed gaat met alle trajecten die zijn gestart. Er is wekelijks persoonlijke aandacht, er worden samen activiteiten gedaan en er wordt hulp geboden bij schoolzaken. De reacties vanuit zowel kinderen, ouders als scholen zijn positief. Op basis van gesprekken met scholen en het verloop van het project tot dusver, ziet Stichting Maatjesproject mogelijkheden om voor het schooljaar 2022-2023 45 gezinnen te begeleiden.

Inzet van een Jeugdarts in het MBO

MBO-leerlingen verzuimen vaker dan leerlingen van andere schooltypes – veelal vanwege somatische en psychische klachten. Preventiebeleid met een rol voor de Jeugdarts helpt in het tegengaan van schoolverzuim en voorkomt schooluitval. De gemeente Hilversum heeft de inzet van een Jeugdarts op het MBO voor 2 dagdelen per week gerealiseerd.

4.3.2 Conclusie & Adviezen

- Er is op verschillende manieren ingezet op laagdrempelige ondersteuning en goede aansluiting op de jeugdhulp. De OZA's/OJA's, het schoolmaatschappelijk werk, aanwezigheid van jeugdconsulenten op scholen en de inzet van schoolmaatjes zijn gemonitord en laten positieve resultaten zien. Er zijn kansen om deze maatregelen door te ontwikkelen, en aangegeven wordt dat hier vanuit het veld ook vraag naar is. Deze weg naar doorontwikkeling is op enkele vlakken reeds ingezet. Zo wordt er regionaal een businesscase gemaakt om te kunnen onderbouwen of uitbreiding van OJA's naar alle scholen voor speciaal (basis)onderwijs wenselijk en haalbaar is. Met betrekking tot de actualisatie van het onderwijsbeleid is het wenselijk dat het schoolmaatschappelijk werk, koppeling van jeugdconsulenten op scholen, de inzet van schoolmaatjesen en de inzet van een jeugdarts in het MBO in de HEA worden opgenomen.

4.4 Speerpunt D: Specialiseren en samenwerken op het gebied van het schoolondersteuningsprofiel

Binnen dit speerpunt staat als activiteit beschreven dat scholen en gemeente afspraken maken over de verschillende basisondersteuningsprofielen, en dat deze afspraken moeten worden geformaliseerd in een samenwerkingsovereenkomst waardoor de inzet van alle partijen is gegarandeerd.

4.4.1 Wat zijn de resultaten?

Met de werkgroep van ambitie 2 is besproken of en hoe uitvoering kan worden gegeven aan dit speerpunt. De uitkomst van dit gesprek is dat ondersteuningsprofielen iets zijn van het onderwijs/de scholen. Het ondersteuningsprofiel werd eerder ook wel het zorgprofiel genoemd. In een ondersteuningsprofiel staat aangegeven welke voorzieningen de school heeft om zorgleerlingen op te vangen,.

Het profiel valt meestal in twee delen uiteen:

- De basisondersteuning die de school zelf biedt;
- De ondersteuning met hulp van het samenwerkingsverband.

Een schoolondersteuningsprofiel is maximaal vier jaar geldig en moet binnen die tijd opnieuw bekeken en indien nodig aangepast worden. Iedere school heeft een eigen ondersteuningsprofiel en de werkgroep van ambitie 2 ziet hierin geen uitvoeringstaak weggelegd binnen de HEA. Voorgesteld wordt om dit speerpunt uit de HEA te verwijderen en dit op uitvoeringsniveau bij de scholen te laten.

4.4.2 Conclusies & Adviezen

- Met de werkgroep die zich inzet voor ambitie 2 zijn gesprekken gevoerd over ondersteuningsprofielen op scholen. Uit deze gesprekken blijkt dat dit voldoende geborgd is en dat nadere uitvoering op dit punt niet nodig is. Het voorstel is om dit speerpunt uit de HEA te verwijderen en dit op uitvoeringsniveau bij de scholen te laten.

5. Ambitie 3: Een goede door- en uitstroom (resultaten, conclusies én adviezen)

Binnen ambitie 3 zijn 3 speerpunten geformuleerd. De uitvoering van ambitie 3 wordt door de Gemeente Hilversum opgepakt. Een deel van de taken binnen deze ambitie valt ook onder de regionale samenwerking met de andere gemeenten, de Regio Gooi en Vechtstreek, de samenwerkingsverbanden en de schoolbesturen. Tijdens de looptijd van de HEA zijn prioriteiten gesteld in het tot uitvoering brengen van ambities. Dit was nodig omdat het aantal vraagstukken is toegenomen, onder andere door de coronapandemie, het Nationaal Programma Onderwijs en de vluchtelingencrisis als gevolg van de oorlog in Oekraïne. De focus binnen ambitie 3 heeft dan ook gelegen op speerpunt A waar het convenant eerste opvang onderwijs onderdeel van is.

5.1 Speerpunt A: Jongeren hebben voldoende (taal)niveau om een startkwalificatie te halen

Activiteiten bij dit speerpunt zijn het opstellen van een nieuw convenant eerste opvang onderwijs en het samenwerken met het voortgezet onderwijs, MBO, de Internationale Schakelklas (“ISK”) en de taalaanbieders aan het terugdringen van taalachterstanden bij leerlingen die instromen in het MBO (entree onderwijs).

5.1.1 Wat zijn de resultaten?

Evaluatie en herijking convenant eerste opvangonderwijs

Het regionale convenant eerste opvangonderwijs (2016) is geëvalueerd en herschreven. In de regio Gooi en Vechtstreek is op 30 juni 2021 het convenant eerste opvangonderwijs vastgesteld, waarin is afgesproken tussen gemeenten en het onderwijs hoe we nieuwkomersleerlingen de Nederlandse taal en de Nederlandse cultuur leren. Dit heeft als doel om deze leerlingen de vaardigheden te leren om in te stromen in het regulier onderwijs. In het convenant is afgesproken dat gemeenten de schoolbesturen voor het primair onderwijs een bijdrage per leerling per jaar betalen van €1.900,-, zodat zij kwalitatief goed onderwijs kunnen bieden door de klassen kleiner te houden. Het VO komt wel uit met de bijdrage die zij krijgen van het Rijk, waardoor extra ondersteuning vanuit de gemeenten niet nodig is.

Het eerste opvangonderwijs is sinds de start van de oorlog in Oerkraiene exponentieel gegroeid. In de Gemeente Hilversum was er één taalschool voor kinderen in de leeftijd van het PO, inmiddels zijn er twee taalscholen voor deze groep en wordt gekeken of een derde locatie nodig is. Het VO is in afstemming met regiogemeenten gerealiseerd en deze vestigingen zijn in Laren en Naarden.

De aantallen leerlingen die gebruik maken van het eerste opvangonderwijs is toegenomen door de crisisopvang van de Oekraïense vluchtelingen, door de toegenomen taakstelling van het Rijk voor het huisvesten van asielzoekers en door de reguliere instroom van kinderen van arbeidsmigranten.

Ook de komende periode wordt een verdere toename verwacht van nieuwkomersleerlingen (zowel Oekraïens als niet-Oekraïens). Hier zit een risico, omdat er een uitdaging is m.b.t. onderwijshuisvesting en omdat reguliere scholen steeds meer moeite hebben om alle nieuwkomersleerlingen een plek te bieden, nadat zij een jaar eerste opvangonderwijs hebben gevolgd.

Taalonderwijs Entree

Het MBO College Hilversum heeft een aantal NT2 studenten in de entree opleiding die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen om hun opleiding succesvol af te ronden. Deze studenten lopen een verhoogd risico om het onderwijs e verlaten zonder startkwalificatie (mbo-niveau 2 opleiding). Om het risico van schooluitval te voorkomen, krijgen deze studenten 5 uur extra taalonderwijs per week aangeboden op het MBO College Hilversum, aanvullend op de reguliere taallessen. Het is op deze manier mogelijk om deze extra lessen in te plannen binnen de reguliere lesroosters, vandaar dat er voor is gekozen om deze opdracht onderhands aan te besteden.

5.1.2 Conclusies & Adviezen

- Er is voldaan aan de in de HEA genoemde activiteit om te voorzien in een nieuw convenant eerste opvang onderwijs. Kort na vaststelling van het convenant groeide het aantal nieuwkomers exponentieel als gevolg van de oorlog in Oekraïne. Dit onderwerp vraagt nog steeds grotere capaciteit dan bij de start van de HEA voorzien. Er is een werkgroep ingericht die zich met dit onderwerp bezighoudt.
- Er is voldaan aan de in de HEA genoemde activiteit om samen te werken aan het terugdringen van taalachterstanden bij leerlingen die instromen in het MBO. 7 Hilversumse MBO studenten die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen om hun opleiding op niveau 1 (entree opleiding) succesvol af te ronden krijgen 5 uur per week extra taalonderwijs.
- Aangezien het in de lijn der verwachting ligt dat de komende jaren op structurele basis studenten blijven instromen met een substantiële taalachterstand is het advies om met het MBO College Hilversum en de ISK in gesprek te gaan over hoe we deze achterstanden op de meest effectieve manier kunnen aanpakken.

5.2 Speerpunt B: Startkwalificatie voor alle jongeren

De gemeente Hilversum streeft ernaar dat jongeren tot 23 jaar op school zitten, werken, dit combineren of een dagbesteding hebben. Het regionale programma 'Match op Meedoen 2.0' van het RBL Gooi en Vechtstreek heeft een looptijd van 2020-2024 en is erop gericht om schooluitval te voorkomen en reeds uitgevallen jongeren (terug) naar een passende plek te begeleiden. Het doel is om in 2024 een structurele daling te bereiken van het percentage jongeren dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat.

5.2.1 Wat zijn de resultaten?

Match op Meedoen 2.0

Match op meedoen is een netwerk van betrokken organisaties binnen de regio Gooi en Vechtstreek die zich inzetten om ervoor te zorgen dat jongeren kunnen meedoen in de samenleving. Zowel onderwijspartners, gemeenten als bijvoorbeeld welzijnsorganisaties en partners op het gebied van werk en inkomen zijn aangesloten. Het doel is dat iedere jongere mee kan doen door te leren, te werken, of een combinatie van beiden. Er worden in het kader van Match op Meedoen netwerkbijeenkomsten en activiteiten georganiseerd. Onder de noemer van Match op Meedoen 2.0. is het programma voor voortijdig schoolverlaters (VSV) georganiseerd. Binnen dit kader zijn deelprojecten ten aanzien van vsv'ers ontstaan. Het Jongerenteam van het RBL (voorheen: Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten, RMC) speelt hierin een belangrijke rol. De RMC en VSV-taakuitvoering is gemandateerd aan het RBL.

Jongerenteam Regionaal Bureau Leerlingzaken

Het Jongerenteam van het RBL richt zich op alle jongeren die school verlaten zonder startkwalificatie, dit geldt ook voor jongeren uit het praktijk- of voortgezet speciaal onderwijs. Al deze jongeren worden benaderd en begeleid totdat ze de leeftijd van 23 jaar hebben bereikt, weer op school zitten of een startkwalificatie hebben behaald. Dit gebeurt zo veel mogelijk door één begeleider. Het jongerenteam kent de weg binnen het sociaal domein, heeft een goed netwerk en kan met jongeren meedenken en hen op allerlei gebieden ondersteunen. Tot doel is gesteld dat in 2024 een structurele daling van het percentrage jongeren dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat (1,9%) wordt bereikt. Op dit moment moeten we vaststellen dat in het schooljaar 2021-2022 dit percentage juist is toegenomen. In dat schooljaar hebben 415 jongeren school voortijdig verlaten, ten opzichte van 327 in schooljaar 2020-2021 en 265 in schooljaar 2019-2020. De aantallen van deze twee coronajaren zijn opvallend laag. Op dit moment hebben jongeren moeite met deelname aan een volledig onderwijsprogramma en zorgt de aantrekkende arbeidsmarkt ervoor dat zij ook zonder startkwalificatie makkelijk hun weg vinden op de arbeidsmarkt. De toename van het aantal voortijdig schoolverlaters is een landelijke tendens.

Met het grootste deel van de jongeren die het afgelopen schooljaar voortijdig het onderwijs hebben verlaten is persoonlijk contact geweest. Naast deze groep jongeren onderhoudt het Jongerenteam contact met de vsv'ers van eerdere schooljaren en de jongeren die uitstromen naar de arbeidsmarkt uit het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs. In totaal gaat het om ongeveer 1.500 jongeren.

Productief Leren

Productief Leren (PL) is een onderwijsvoorziening waar jongeren door intensieve persoonlijke begeleiding worden ondersteund om een startkwalificatie te halen. PL staat op het snijvlak van onderwijs en zorg. Er wordt gewerkt volgens een aanpak waarbij zowel zorg, als een individuele leerroute en een stage op maat worden aangeboden.

Op dit moment worden de opleidingen Handel en Logistiek aangeboden, en daarnaast is er een NT2-traject (Nederlands als tweede taal) waar ook PL-jongeren gebruik van kunnen maken. Tijdens de studie hebben de jongeren een vaste mentor. Daarnaast is er een pluscoach beschikbaar, die jongeren helpt met het maken van planningen, het aanbrengen van structuur, en het voeren van gesprekken over voortgang en leermogelijkheden. Studenten ervaren dit als zeer prettig, en aangegeven wordt dat door de pluscoach duidelijk vooruitgang ervaren wordt. Jongeren krijgen door 2 nazorgcoaches begeleiding bij de

overgang naar een vervolgplek (studie of werk) na het behalen van hun diploma. Opgemerkt wordt dat sinds corona jongeren minder ervaringen met positieve groepsprocessen hebben, eenzaamheid is toegenomen, jongeren gevoeliger zijn voor stress en onduidelijkheid en er op sociaal vlak meer spanningen zijn. Verzuim is altijd een punt van aandacht, maar toch wordt wel gezien dat er langzaam steeds meer studenten op school aanwezig zijn. Iets dat verder wordt opgemerkt is de verjonging van de deelnemers, en de toename van armoede onder jongeren. Er zijn regionale afspraken gemaakt omtrent de financiële ondersteuning van PL die lopen t/m 2024. Gezien het regionale karakter en de looptijd van het besluitvormingsproces is het advies om aankomende periode regionaal duidelijkheid te bieden omtrent het vervolg na 2024.

Bestuurlijk Overleg Voortijdig Schoolverlaters

In de regio wordt samengewerkt om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Dit gebeurt middels het Bestuurlijk Overleg Voortijdig Schoolverlaters, waar de portefeuillehouder Onderwijs van de gemeente Hilversum voorzitter is. Hierin zijn het MBO College Hilversum, Samenwerkingsverband Qinas, Leerwerkloket, UWV, Ministerie OCW, Gemeente Hilversum en het RBL vertegenwoordigd. Het bestuurlijk overleg stelt een keer per vier jaar een hernieuwd plan voortijdig schoolverlaters vast. Het huidige plan ‘Match op Meedoen 2.0’ heeft een looptijd van 2020-2024.

Stimulering overgang VO-MBO

Tevens staat in dit speerpunt aangegeven dat de gemeente Hilversum samen met het RBL, het VO, Qinas en het MBO gaat zorgen voor een soepelere door- en uitstroom van VO naar MBO naar een startkwalificatie voor jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt. Bij de actualisatie van het onderwijsbeleid dient te worden bepaald welke gemeentelijke bijdrage helpend is.

5.2.2 Conclusies & Adviezen

- De RMC en VSV-taakuitvoering is gemandateerd aan het RBL (onderdeel regio Gooi en Vechtstreek). Onder de noemer van Match op Meedoen 2.0. is het programma voor voortijdig schoolverlaters georganiseerd. Het plan loopt van 2021 t/m 2024. De gemeente heeft een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van het rapport en staat bij de uitvoering meer op afstand. Het advies is om weer een bijdrage te gaan leveren in de aanloop naar de nieuwe planperiode.
- Er zijn regionale afspraken gemaakt omtrent Productief Leren die lopen t/m 2024. Gezien het regionale karakter en de looptijd van het besluitvormingsproces is het advies om aankomende periode regionaal duidelijkheid te bieden omtrent het vervolg na 2024.
- Vier maal per jaar vindt er een bestuurlijk overleg VSV plaats. In dit overleg worden er besluiten genomen over de inzet en de besteding van de VSV-middelen. De portefeuillehouder Onderwijs en een beleidsambtenaar centrumgemeente Hilversum zullen deelname aan het overleg voortzetten.
- Er staat in de HEA dat de gemeente Hilversum samen met het RBL, het VO, Qinas en het MBO gaat zorgen voor een soepelere door- en uitstroom van VO naar MBO naar een startkwalificatie voor jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt. Bij de actualisatie van het onderwijsbeleid dient te worden bepaald welke gemeentelijke bijdrage helpend is.

5.3 Speerpunt C: Perspectief op werk voor alle jongeren

In de regio Gooi en Vechtstreek is extra aandacht voor de kwetsbare leerlingen die de overstap maken naar de arbeidsmarkt. Voor leerlingen uit het VSO, Pro en Entreeopleidingen werkt de gemeente samen met partners om uitval in deze overstapfase te voorkomen. We willen structurele ondersteuning bieden waar nodig en inzetten op duurzame arbeidsplekken.

5.3.1 Wat zijn de resultaten?

Inzet regionale impulsgelden baankansen pro en VSO

In de HEA staat als activiteit bij dit speerpunt beschreven dat we met het praktijkonderwijs en de VSO scholen samenwerken om de aansluiting van school naar duurzame arbeid structureel te begeleiden en te faciliteren. Dit wordt bekostigd vanuit de tijdelijke regionale impulsgelden baankansen pro en vso Zowel de Gooise Praktijkschool als de drie VSO-scholen (De Kleine Prins, Mozarthof en De Klimopschool) hebben volgens plan subsidie ontvangen. De praktijkschool heeft extra activiteiten ingezet om de structurele baankansen voor de uitstromende leerlingen te vergroten. De VSO scholen hebben gewerkt aan het project Leerwerk traject. Het betreft een project om leerlingen van het VSO toe te leiden/begeleiden naar arbeid.

Applicaties om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen

In de HEA staat bij dit speerpunt dat wordt onderzocht of er applicaties inzetbaar zijn om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. Dit heeft geresulteerd in de inzet van Hiretime en is gefinancierd vanuit de regionale aanpak jeugdwerkeloosheid. Hiretime is een applicatie voor studenten en leerlingen om zich in een korte videoboodschap te presenteren aan organisaties die een (stage) werkplek bieden. Zo hoeven zij geen traditionele sollicitatiebrief meer te schrijven, maar nemen een korte videoboodschap op waarin zij zich op een laagdrempelige manier presenteren aan bedrijven.

Ondanks goede verwachtingen is de pilot HireTime beëindigd. Ondanks de meerdere pogingen vanuit alle partijen om het een succes te maken is dit om onder andere de volgende redenen niet gelukt: De meeste kwetsbare studenten ervaren toch een drempel om zichzelf op video op te nemen. De vacatures van stagemarkt.nl zijn niet afgestemd op het gebruik van HireTime. Studenten geven aan: ''waarom moet ik een filmpje opsturen als er CV en/of motivatie staat. En als er een filmpje nodig is dan heb ik daar geen app voor nodig maar kan ik dat met mijn mobiele telefoon doen''.

Terugbrengen percentage jongeren dat na school thuis komt te zitten

In de HEA staat bij dit speerpunt als activiteit dat het percentage jongeren dat na school thuis komt te zitten wordt teruggebracht van 30% naar 15% in de aankomende 4 jaar. Uit meer recente cijfers blijkt dat dit doel nog niet is gerealiseerd. De nieuwste cijfers gaan over schooljaar 19/20.

Gooi On Stage

Gooi On Stage is een evenement in onze regio om vmbo-scholieren kennis te laten maken met diverse beroepen. Gooi On Stage is gericht op het opbouwen van een helpend (beroeps)netwerk. Het lukt veel leerlingen om deze relaties te onderhouden. Dit levert hen nieuwe gesprekspartners op, stageplaatsen en soms ook dienstverbanden tijdens of na de vervolgopleiding. Bij de organisatie zijn diverse partijen betrokken, zoals vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, de deelnemende scholen, ouders, en het jongerenwerk. De gemeente is ook betrokken en verstrekt vanuit de HEA subsidie.

Overig: IMC Weekendschool

Vanuit de HEA wordt volgens plan subsidie verstrekt aan de IMC Weekendschool. Op OBS de Dubbeldekker in groep 7 en 8 kregen leerlingen gastlessen onder leiding van bevlogen gastdocenten die de leerlingen meenemen in hun beroepenwereld. Door de lessen denken leerlingen na over hun toekomst; wat vind ik interessant, waar ben ik goed in, wat past bij mij en wat niet? Ze krijgen een breed beeld van de maatschappij en hun mogelijkheden daarin.

Bij het programma IMC on Tour krijgen nieuwkomerskinderen uit taalklassen in de leeftijd van 9 tot 12 of internationale schakelklassen 12-20 jaar buiten de reguliere schooltijden om, les van professionals (vrijwilligers) die gepassioneerd vertellen over hun beroep en vakgebied. Die lessen vormen een bijzondere kennismaking met beroepsmogelijkheden én met de Nederlandse maatschappij. Zo willen we leerlingen extra bagage meegeven om zelfstandig en gemotiveerd deel te nemen aan het basisonderwijs.

5.3.2 Conclusies & Adviezen

- De regionale impulsgelden zijn volgens plan verleend. Opgemerkt moet worden dat er meer relevante geldstromen zijn. Zo is het praktijkonderwijs ondersteund om via de gemeente in aanmerking te komen voor een ESF+ subsidie met een gelijk doel. Het advies is om in de toekomst alert te zijn op ESF financieringsmogelijkheden.
- De applicatie Hiretime is geïntroduceerd in samenwerking met het actieplan jeugdwerkeloosheid waar dit onderdeel van is. De pilot is gestopt, want de applicatie sluit onvoldoende aan. Er zijn op dit moment geen andere applicaties in het vizier die bijdragen aan het doel.
- De in de HEA omschreven ambitie heeft veel raakvlakken met de regionale aanpak jeugdwerkloosheid. Het advies is om de verbinding tussen Hilversums onderwijsbeleid en de regionale aanpak jeugdwerkeloosheid te verscherpen.
- Gooi on stage is een activiteit die regionaal wordt opgepakt en financieel wordt ondersteund vanuit de HEA.

QUOTE

"Een goed opgezet programma met een mooie diversiteit aan keuze"

Directeur Sterrenschool

6. Financiële stand van zaken

Het Hilversumse Educatieve Agenda is in 2021 én 2022 uitgevoerd binnen de beschikbare financiële kaders. Voor de uitvoering van de HEA is in de periode 2021 – 2024 jaarlijks ca. €3 miljoen begroot. Dit budget bestaat uit onderwijsachterstandsmiddelen die de gemeente jaarlijks ontvang van de rijksoverheid, gemeentelijke middelen én onderwijsachterstandsmiddelen die over zijn uit eerdere jaren (*voor* 2021). Bij de actualisatie van het beleid is het van belang om rekening te houden met het feit dat deze 'extra middelen uit het verleden' niet meer beschikbaar zijn na 2024. Ook hebben we te maken met inflatie en is het rijksbudget niet meegegroeid. Er kunnen bij de actualisatie ofwel minder activiteiten worden gedaan of er zal extra budget nodig zijn. Het geactualiseerde beleid zal worden voorzien van een bijgestelde begroting die wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

De gemeente Hilversum ontvangt van de rijksoverheid middelen voor de uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid. Deze rijksmiddelen zijn bedoeld voor de uitvoering van wettelijke taken die in de HEA ambitie 1 zijn vastgelegd. In 2021 is het bedrag voor de gemeente Hilversum vastgesteld op € 2.220.866,- en voor 2022 op € 2.114.227,-. Voor 2023 is het bedrag ingeschat op €2.119.033,-. De verdeling van de rijksmiddelen wordt jaarlijks bepaald op basis van de door de CBS bepaalde achterstandsscore van elke gemeente. Deze scores drukken dan de verwachte achterstandsproblematiek per gemeente uit. Landelijk stelt het Ministerie van OCW voor 15 procent van de kinderen met het hoogste risico op onderwijsachterstand extra financiering beschikbaar. Van de 9305 kinderen uit Hilversum, valt 11 procent binnen deze landelijke doelgroep. De bedragen die de gemeente Hilversum in 2021, 2022 en 2023 ontvangt zijn in de lijn der verwachting. Dit geeft geen aanleiding voor wijziging in beleid.

Hieronder volgt een beknopt overzicht van de HEA begroting en realisatie in 2021 en 2022. Het vorige gemeentelijk onderwijsbeleid focuste zich vooral op de onderwerpen beschreven in ambitie 1. Verbreding van het onderwijsbeleid naar ambitie 2 en 3 is gerealiseerd in 2021 bij de vaststelling van de HEA. Waar bij de begroting van ambitie 1 kon worden geleund op ervaringen uit het verleden was dit bij ambitie 2 en 3 minder van toepassing.

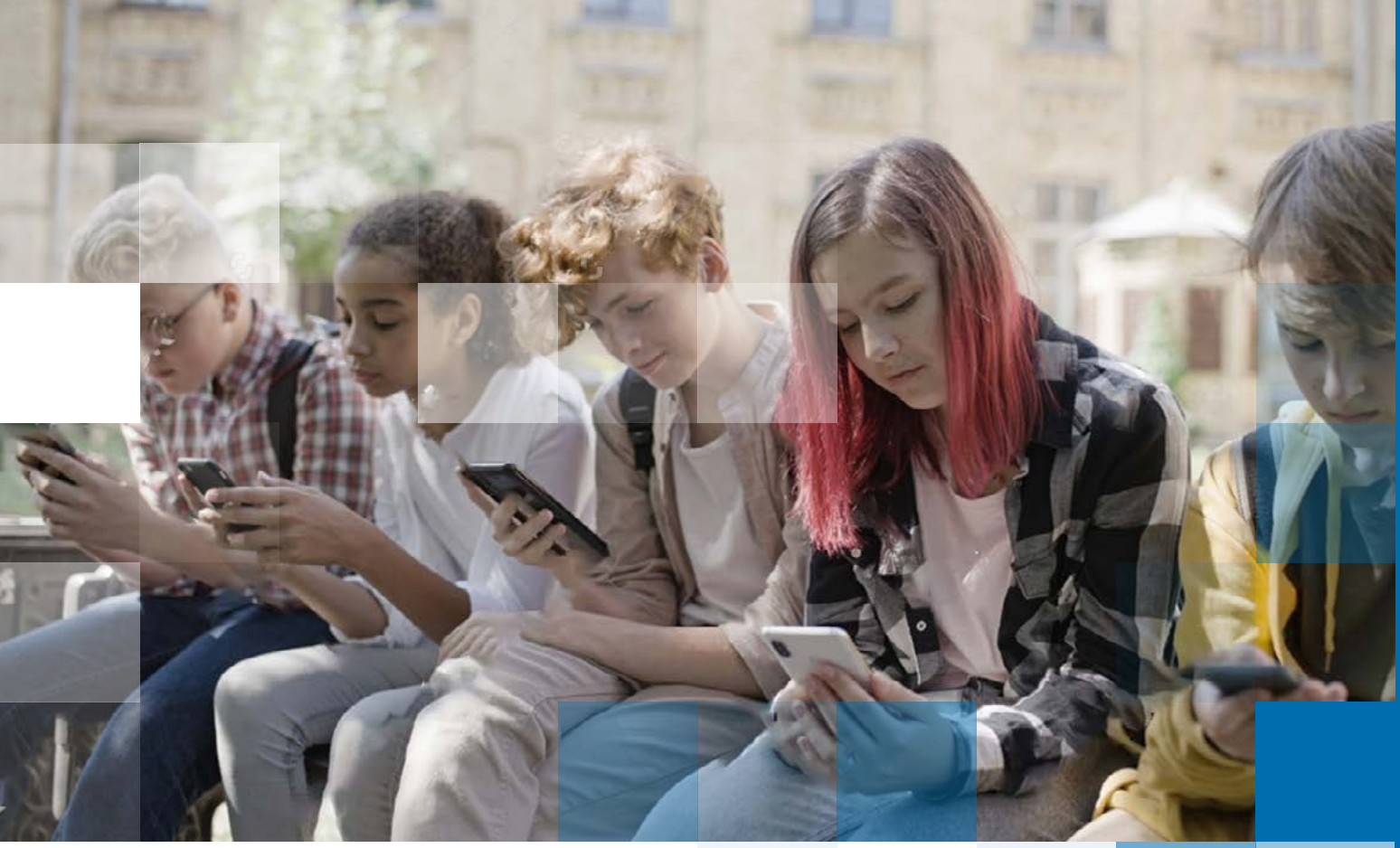
Afgelopen twee jaar is het voor ambitie 1 begrote budget grotendeels benut. Bij ambitie 2 is een verschil waarneembaar ten opzichte van hetgeen is begroot en gerealiseerd, er is minder uitgegeven dan vooraf ingeschat. Bij ambitie 2 hadden diverse activiteiten een verkennend karakter en hebben de uitgevoerde activiteiten niet altijd financiële consequenties gehad. Voor ambitie 3 is een toename zichtbaar in 2022. Deze toename bij ambitie 3 is vooral te verklaren door de toename aan leerlingen in het Eerst Opvang Onderwijs De uitgaven in de post overig liggen in de lijn der verwachting.

	2021		2022	
	Begroot	**Realisatie**	**Begroot**	**Realisatie**
Een goede start in het onderwijs – ambitie 1	€ 2.225.000	€ 2.042.000	€ 2.275.000	€ 2.252.000
Ombuigen segregatie	€ 64.000	€ 67.000	€ 64.000	€ 39.000
Passende plek en tijdig de juiste hulp – ambitie 2	€ 216.000	€ 22.000	€ 216.000	€ 96.000
Kansrijke doorstroom / uitstroom – ambitie 3	€ 298.000	€ 239.000	€ 298.000	€ 466.000
Overig	€ 231.000	€ 274.000	€ 218.000	€ 223.000
Totaal	**€ 3.034.000**	**€ 2.644.000**	**€ 3.071.000**	**€ 3.076.000**

QUOTE

"De interventies waaraan mijn school heeft meegedaan hebben zeker bijgedragen aan meer motivatie bij de kinderen. De motivatie om meer te lezen. Maar ook het bezoeken van musea heeft bijgedragen aan de algemene ontwikkeling van de kinderen"

Directeur basisschool Ayoub

7. Eindconclusie

Het Hilversumse gemeentelijk onderwijsbeleid heeft zich gericht op het bevorderen van kansengelijkheid. Dit is het uitgangspunt geweest dat de doelen, ambities en de wijze waarop uitvoering is gegeven aan het beleid richting heeft gegeven. Het huidige onderwijsbeleid draagt bij aan de realisatie van de Hilversumse toekomstvisie op het sociaal domein 2023-2033 “Wij zijn Hilversum” waar het versterken van kansengelijkheid een belangrijk onderwerp is.

Terugkijkend kunnen we concluderen dat de gemeente Hilversum met het gevoerde onderwijsbeleid heeft voldaan aan haar wettelijke taak, dit is gebleken uit analyse van de onderwijsinspectie. Daarbij is het beleid binnen de vastgestelde financiële kaders uitgevoerd. Hoewel er uitdagingen waren als gevolg van verschillende crises die prioriteit vereisten, is er toch invulling gegeven aan veel van de gestelde speerpunten uit de HEA. Ook loopt de uitvoering van de Hilversumse Nationaal Programma Onderwijs actieagenda.

Deze evaluatie biedt aanknopingspunten voor de actualisatie van het beleid. Bij de actualisatie is het belangrijk om voort te bouwen op wat goed gaat en tegelijkertijd gebruik te maken van de mogelijkheid om het onderwijsbeleid nog beter te laten aansluiten bij de Hilversumse situatie.

Het is nodig om de specifieke conclusies en adviezen die in deze evaluatie per ambitie uit de HEA zijn beschreven te wegen. Om in te blijven spelen op actuele ontwikkelingen en bij de actualisatie ervaring die is opgedaan met de incidentele middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs mee te nemen.

Er is behoefte aan meer aandacht voor een goede doorgaande lijn voor kinderen. Om kinderen kansrijk door het onderwijssysteem te laten bewegen is gemeentelijke beleid op het gebied van vorming van integrale kind voorzieningen gewenst. Geletterdheid is direct verbonden aan de kansen die kinderen krijgen in hun schoolloopbaan en verdere leven. Het is bij de actualisatie van het beleid van belang om hierbij stil te staan. De verbinding tussen zorg en onderwijs blijft aandacht vragen evenals aandacht voor het toenemende aantal voortijdig schoolverlaters.

Bijlage 1
Stand van zaken m.b.t. de uitvoering Hilversumse NPO-actieagenda

Eén van de steunpakketten van het kabinet om de (sociale) impact van het coronavirus op het leven van kinderen en jongeren aan te pakken is het Nationaal Programma Onderwijs ("NPO"). Het doel van het NPO is het inhalen van onderwijsvertragingen die kinderen opliepen tijdens de coronapandemie. De gemeenten hebben in aanvulling op en ter ondersteuning van de middelen die scholen zelf krijgen, ook budget gekregen. Gemeenten hebben de opdracht gekregen om de NPO-middelen in te zetten in de voorschoolse educatie, primair- en voortgezet onderwijs.

Hilversum heeft voor de inzet van deze gelden een Hilversumse NPO actieagenda opgesteld. Deze agenda is op 21 december 2021 vastgesteld door het college van B&W. De NPO-actieagenda past binnen de Hilversumse visie en doelen met betrekking tot onderwijs zoals deze zijn vastgesteld in de HEA. De Hilversumse NPO actieagenda bevat 16 interventies die zijn ingericht naar de volgende 5 bestedingsdoelen die door de rijksoverheid zijn vastgesteld en ondersteunen om achterstanden als gevolg van corona in te halen:

1. Het bieden van bovenschoolse maatregelen
2. Het tegengaan van achterstanden bij kinderen in de voorschoolse periode
3. Waar nodig bieden van zorg en welzijn
4. Het bevorderen van samenwerking in de gemeente
5. Het voorkomen van thuiszitters

In dit document wordt per bestedingsdoel de stand van zaken weergegeven.

Voor de gemeente Hilversum is €2.138.509,64 budget beschikbaar gekomen voor het NPO. In eerste instantie werd aangekondigd dat deze middelen konden worden ingezet in de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023. De rijksoverheid heeft echter op 1 maart 2022, een aantal maanden na de vaststelling van de NPO-actieagenda, besloten om de looptijd van het NPO met twee jaar te verlengen, tot het schooljaar 2024-2025 (tot 31 juli 2025). De looptijd is verlengd, maar het budget is dus niet verhoogd. Hieronder volgt een beknopt overzicht van de NPO-begroting en realisatie in 2022. De realisatie ligt in de lijn der verwachting.

Bestedingsdoel	Totaalbedrag t/m juni 2025	Realisatie 2022
Bovenschoolse maatregelen	€ 995.000	€ 346.000
Het tegengaan van achterstanden bij kinderen in de voorschoolse periode	€ 500.000	€ 46.000
Waar nodig bieden van zorg en welzijn	€ 525.000	€ 147.000
Het bevorderen van samenwerking in de gemeente	€ 80.000	€ 2.000
Het voorkomen van thuiszitters	€ 50.000	€ 36.000
Totaal	**€ 2.150.000**	**€577.000**

Bestedingsdoel 1
Bovenschoolse maatregelen

Interventie 1: Huiswerkkamer

Looptijd	Februari 2022 t/m juli 2023
Begroot vs. Benut	Begroot: € 150.000,-
	Benut: € 149.823, -

De huiswerkkamer is m.b.v. een subsidie van de gemeente Hilversum aan Versa Welzijn ingericht in de wijkcentra in 6 Hilversumse wijken. In de huiswerkkamer ondersteunen kinderwerkers en vrijwilligers kinderen bij het maken van schoolwerk en het bevorderen van leesvaardigheid. De inzet van kinderwerk in wijken in Hilversum is beperkt en zal na het wegvallen van de NPO inzet na juli 2023 nog meer verkleinen. Daarom is gezocht naar een duurzame oplossing die voor 2023 is voorgelegd aan de gemeenteraad in de voorjaarsnota. Daarna wordt een vervolg afgewogen bij de actualisatie van zowel het jeugd als onderwijsbeleid.

Interventie 2: Bibliotheek (samenwerking tussen scholen, peuteropvang én de bieb)

Looptijd	Mei 2022 t/m 31 juli 2024
Begroot vs. Benut	Begroot: € 250.000,-
	Benut: € 247.852,-

De samenwerking tussen scholen, peuteropvang en de bibliotheek is geïntensiveerd m.b.v. een subsidie van de gemeente Hilversum aan de Bibliotheek. De bibliotheek heeft een aanbod gecreëerd waar 10 Hilversumse maatwerkscholen én 23 peuteropvang groepen zich voor hebben aangemeld en gebruik van (gaan) maken. De uitvoering loopt volgens planning tot medio 2024.

Interventie 3: kunst- en cultuuronderwijs

Looptijd	Mei 2022 t/m 31 juli 2024
Begroot vs. Benut	Begroot: € 250.000,-.
	Benut: € 250.000,-.

Kunst- en cultuuronderwijs is geïntensiveerd m.b.v. een subsidie van de gemeente Hilversum aan Stichting Proloog. 13 Maatwerkscholen en 7 scholen voor speciaal (basis) onderwijs maken gebruik van dit aanbod. In 2022 zijn met deze scholen gesprekken gevoerd, om de wensen van scholen in beeld te brengen. De meeste scholen zijn gestart of starten in 2023.

Opgemerkt moet worden dat de inrichting van Stichting Proloog in 2023 steviger wordt neergezet. Hierover is intensief contact tussen de gemeente (cultuurbeleid) en deze organisatie. Deze ontwikkelingen en de invloed daarvan op deze interventie worden nauwlettend gevolgd.

Interventie 4: Sport- en bewegen

Looptijd	**Mei 2022 t/m 31 juli 2023**
Begroot vs. Benut	Begroot: € 250.000,- Benut: € 60.444,- voor uitvoering Move Mates en MRT € 82.460,- voor uitvoering Fit en Vaardig en naschools sportaanbod

Sport- en bewegen is geïntensiveerd m.b.v. een subsidie van de gemeente Hilversum aan Bink Kinderopvang en Teamsportservice. 5 Maatwerkscholen hebben zich aangemeld voor het programma "Fit en Vaardig", Move Mates, Motorische Remedial Teaching (MRT) en het Naschools beweegaanbod. Er was €250.000,- begroot, waarvan €142.904,- is benut.

Een bedrag van €107.096,- is nog inzetbaar voor deze interventie. In eerste instantie krijgen 3 scholen die sinds schooljaar 2022-2023 meedoen aan de maatwerkplannen de kans om aan te sluiten.

Interventie 5: Natuurbeleving

Looptijd	**Maart 2022 t/m juli 2024**
Begroot vs. Benut	Begroot: € 50.000,- Benut: € 48.375,-

Natuurbeleving is geïntensiveerd m.b.v een subsidie aan Stichting Omgevingseducatie. Zij organiseren natuurbelevingsdagen en de moestuinseries volgens plan tot medio 2024.

Interventie 6. Versterken van VoorleesExpress en SchoolMaatjesproject (3,5-12 jaar)

Looptijd	**1 maart 2023 t/m 31 december 2024**
Begroot & Benut	Begroot: € 50.000,- Benut: € 50.000,-

De VoorleesExpress en SchoolMaatjesproject zijn versterkt m.b.v. van een subsidie aan Stichting Maatjesproject die loopt van maart 2023 t/m december 2024.

Bestedingsdoel 2
Voorschoolse periode/ Maatregelen in VVE (2- 6 jarigen)

Looptijd	AT: looptijd - maart 2022 – juli 2023 Bink: op te starten in 2023
Begroot & Benut	Begroot totaal €300.000 ■ Begroot AT €40.000 ■ Benut AT : € 40.171,- ■ Begroot Bink: €260.000 ■ Benut Bink: nihil

Interventie 7: Top VVE en/of LOGO3000 introduceren

In gesprekken met kinderopvanglocaties is gebleken dat de oorspronkelijke invulling van deze interventie niet voldoende aansluit of haalbaar is. In plaats daarvan is gekozen voor een verrijking van het dagprogramma. Dit is een passend en haalbaar alternatief dat aansluit bij de beoogde doelen. De gemeente Hilversum heeft aan AT kinderopvang een subsidie verleend om hier uitvoering aan te geven in de periode maart 2022- juli 2023. Bink is voornemens een aanvraag te doen in 2023.

Interventie 8: Extra inzet op zware doelgroeplocaties - 'vliegende' medewerker

Voorbereidingen voor de inzet van de 'vliegende' medewerker zijn in gang gezet door Bink. Een aanvraag zal in 2023 volgen.

Interventie 9: VVE in de zomer door laten lopen

Met het plan om de VVE in de zomer door te laten lopen is eerder ervaring opgedaan. Het bleek niet aan te sluiten bij behoefte van ouders waardoor de deelname achterbleef. Er is daarom gekozen voor een verlenging en rijkere invulling van de dag (zie info hierboven: interventie 7) i.p.v. extra uren tijdens de zomerperiode.

Interventie 10. Maatwerkplannen versterken

Looptijd	Nog op te starten
Budget	€200.000,-

Voor het versterken van de maatwerkplannen is een bedrag van €200.000,- begroot, maar (nog) geen plan opgemaakt. Een passende besteding van deze middelen wordt momenteel onderzocht in afstemming met maatwerkscholen.

Bestedingsdoel 3
Zorg en welzijn

Interventie 11: Verlengde schooldag door kinderwerkers

Looptijd	**Februari 2022 t/m juli 2023**
Begroot & Benut	Begroot: €150.000,-
	Benut: € 149.905,-

De verlengde schooldag is m.b.v. een subsidie van de gemeente Hilversum aan Versa Welzijn ingericht in de wijkcentra van 6 Hilversumse wijken. De inzet van kinderwerk in wijken in Hilversum is beperkt en zal na het wegvallen van de NPO inzet na juli 2023 nog meer verkleinen. Daarom is gezocht naar een duurzame oplossing die voor 2023 is voorgelegd aan de gemeenteraad in de voorjaarsnota. Daarna wordt een vervolg afgewogen bij de actualisatie van zowel het jeugd als onderwijsbeleid.

Interventie 12: Jongeren coaching op school

Looptijd	**schooljaar 2022-2023**
Begroot & Benut	Begroot: €150.000,-
	Benut: €150.000,-

Uit het budget van het NPO samen met budget uit de Actieagenda Jeugd en op basis van cofinanciering met het onderwijs is een subsidie verleend voor de inzet van drie jeugdcoaches in het Voorgezet Onderwijs. De signalen zijn positief. Daarom is gezocht naar een duurzame oplossing die voor 2023 is voorgelegd aan de gemeenteraad in de voorjaarsnota. Daarna wordt een vervolg afgewogen bij de actualisatie van zowel het jeugd als onderwijsbeleid.

Interventie 13: Train de trainer – mediawijsheid

Looptijd	**2023**
Begroot & Benut	Begroot: € 25.000,-
	Benut: € 25.000,-

Er is subsidie voor de uitvoering van deze interventie. In 2023 zal een medewerker van samenwerkingsverband Unita starten met de basistraining mediawijsheid. De verwachting is dat deze voor de zomervakantie 2024 zal worden afgerond.

Interventie 14: Versterken van Jeugd en Gezin op de taalscholen

Looptijd	
Begroot & Benut	Begroot: € 80.000,- Benut: nihil

Deze interventie gaat over de inzet van JGGV op de taalscholen. Door een wisseling van de directeur bij de taalschool en door de toename aan Oekraïense vluchtelingen heeft deze interventie (nog) geen vorm gekregen. De toegevoegde waarde van JGGV op de taalschool wordt momenteel nader verkend. Er is een bedrag van €80.000,- begroot, maar nog niet benut.

Bestedingsdoel 4
Samenwerking bevorderen in de gemeente

Interventie 15: Zorg

Looptijd	Schooljaren 22/23 – 23/24
Budget	€ 150.000,-

Met behulp van de in de NPO gereserveerde middelen is d.m.v. een subsidie een Onderwijs jeugdarrangement (OJA) gerealiseerd op de Donnerschool en de Wijngaard.

Bestedingsdoel 5 - Maatregelen voor thuiszitters

Interventie 16: Preventief spreekuur op scholen om dreigende thuiszitters te voorkomen

Looptijd	Schooljaren 22/23 – 23/24
Begroot & Benut	Begroot: € 50.000 Benut: € 72.114

Alle regiogemeenten financieren het Preventief spreekuur op scholen dat door Regionaal Bureau Leerlingzaken wordt uitgevoerd in schooljaren 22/23 en 23/24.

Colofon

Titel	*Evaluatie Hilversumse Educatieve Agenda*
Datum	*juni 2023*
Teksten	*gemeente Hilversum*
Fotografie	*Studio Kastermans (Danielle van Coevorden)*
Overig beeld	*Beeldbank Sweco*
Vormgeving	*PMS Ontwerp Hilversum*

Hilversum Mediastad